

C-J Charpentier

Rekonstruktionen av en roman

eller

Imam Khomeini åt aldrig lakritskonfekt

Charpentier, Carl-Johan. Rekonstruktionen av en roman eller Imam Khomeini åt aldrig lakritskonfekt. Läs en bok. 130 s.

Charpentier har en diger produktion av romaner och reportageböcker bakom sig. Dessutom är han antropolog, debattör och journalist med ett levande intresse för språket. Efter resor bl.a. i Afghanistan är han numera bosatt på Österlen. Utifrån åtta bevarade textstycken och fragmentariska minnesbilder återskapar Charpentier en försvunnen bok, som tar avstamp i Iran men formar sig till en lärd, reflekterande och associationsrik resa i tid och rum. Resultatet, som inte låter sig så lätt beskrivas, är stimulerande och spirituellt. Under rekonstruktionens gång förändras texten, som finner egna halsbrytande vägar. Läsaren får ta del av små och stora upplevelser och möten alltifrån ett överfall av vapenförsedda män, kanske pirater eller soldater som drygade ut sin sold, till skröndragaren på Kiviks marknad.

Ulla Siljeholm.

(Bibliotekstjänst)

Denna bok är specialskriven för Läs en bok

C-J Charpentier

**REKONSTRUKTIONEN
AV EN ROMAN**

eller

Imam Khomeini åt aldrig lakritskonfekt

Revelj för Bob Dylan

Stormarna på Österlen kan vara förödande.

För några år sedan slet vinden tag i Rolles TV-antenn, och det hade väl inte varit hela världen om det inte hade varit så att antennen var fästad i skorstenen, vilket ledde till att skorstenen upplöstes i sina beståndsdelar. Tegelstenarna formligen regnade ner över taket, och taket var av eternit, så det fick bli svartlackerad *plankeplåt* istället, och en snarlik sak hände också Hans på samma bygata. Året efter raserades vårt staket, och vintertid korkas vägarna igen, strömmen går, och militären kör ut varm mat med bandvagn till gamlingar i ensligt belägna stugor. Vinden är således en kraft att räkna med. Slår dessutom sönder fritidsbåtar, får bryggor att segla, och flyttar strändernas sand. Ylar, tjuter.

Vi som bor här har därför viss respekt för naturen, och vi vet att allt kan hända.

Blowin' in the wind. Det får räcka som förord till den text som följer, och som inleds med åtta komprimat – en inom flera områden använd glosa som ej finns belagd i SAOB.

Komprimat

När vi passerade Hamnplan idag (2008-06-21) stod bilen fortfarande kvar – alltsedan *händelsen* för ungefär en månad sedan.

Bilen är en liten röd Ford; danskregistrerad, skäligen ny och skäligen kraschad.

På framrutan sitter en körförbudslapp från Vägverket.

Fordens front är intryckt, stötdämparen hänger; ligger delvis på marken.

Tre däck är helt sock, höger bakhjul saknas.

Första gången jag såg fordonet trodde jag att det utsatts för vandalisering i parkerat tillstånd. Sedan blev jag upplyst om att så inte var fallet.

En dekonstruerad bil = navkapslar, ratt, tanklock, fälgar, mm.
En dekonstruerad (i betydelsen nedmonterad och oaktat Der-rida) roman-novell-text är således, och i analogi med föregående mening, ett antal ord/bokstäver.

Det blåser över Hamnplan, är bitande vind och sol. En magerlagd man i femtioårsåldern cyklar förbi. Han bär ljusa *underbensblottare*, vilket enligt den danske deckarförfattaren Leif Davidsen är det fulaste-löjligaste-fånigaste mansplagg som skapats i modern tid.

Jag håller fullständigt med honom.

Underbensblottare är ett par extremt för korta långbyxor, ofta försedda med små tampar där de slutar mitt på vaden.

När damer bär motsvarande plagg kallas det capribyxa, alternativt hi-waterbyxa; det senare en glosa skapad av Lindex för ett par år sedan.

Man skulle också kunna säga en bralla på väg att dekonstrueras. Som svunnen, och mindre tygkrävande, minikjol.

Ett av de roligaste dokumentärreportage jag sett handlade om dekonstruktionen av en husvagn. Det visades på holländsk TV sommaren 2005, vill jag minnas.

Konsten att dekonstruera, eller snarare demolera-fragmentisera, en husvagn var en upplysningsfilm med avsikt att visa tittarna hur snabbt det gick att upplösa en husvagn i dess minsta beståndsdelar.

Förutsättningen var att ekipaget låg på taket och var kopplat till en bil.

Min fru hade en gång ett ärende till Piet Oudolf, trädgårdsformgivaren. Alltså stod vi utanför hans grind i Hummelo.

Ärendet kostade tjugofem gulden.

Litteraturens mest dekonstruerade verk är *Karawane* av Hugo Ball (1916).

Med konstruktivisterna var det helt annorlunda.

Malevitj målade en kub. Rodchenko skapade av geometri. Tatlin byggde torn.

Vi var alla betagna, och det var höst i Humlebaek år 2000. Triadiska baletten!

Några mil därifrån härjade Peter Greenaway, Circus Greenaway, med ett jättelikt naturaliekabinett.

Landade måsar sket inte på publiken ity de var döda; och i monter eller motsvarande.

Optimal konsthall. Ritad av Klas Anselm. I restaurangen fanns mackor med mozzarella.

Den elfte september var blott en angivelse i almanackan. I Sverige namnsdag för Dagny.

Stor préambule

Textsjoket efter reveljen, det just skrivna och av läsaren just lästa, är nedmonterade/överlevda delar från den bok som följer; omfattar trehundraåttioåtta ord bestående av sammanlagt tvåtusentvåhundra-tjugotvå tecken. Eller tvåtusensexhundra-fyrtioen om man räknar in mellanslagen.

Dags att fortsätta, att arbeta vidare.

Roman? Novella? Nedtecknad tankefrukt?

Definitivt det senare! Genre är etiketter. Jag blöter loss dem som man gör med tomma glasburkar att återanvända. För hemkokt gelé, marmelad och picklade morötter. Min fru är en dängare på vinbär och plommon.

Tvåtusentvåhundra-tjugotvå, fyra tvåor – alltså 2222. Det närmar sig talmagi. Inte för att jag bryr mig om sådant. Men ändå.

Brydde sig gjorde Ne Win, Burmas framlidne diktator. Hans namn betyder ”Strålande som solen” och han var en jäkel på talmagi – besatt av siffran nio; ungefär som talet sexton är för gamla boktryckare. Dock utan övernaturliga referenser.

I den optimala världen gäller delbarhet med nio. Alltså avskaffade Ne Win femtio- och hundralapparna; ersatte dem med fyrtiofem- och nittiolappar. I myntenheten *kyat*. Ibland sågs han krypa uppför Shwedagonpagodens trappor med en toffla i munnen, följande sin astrologs råd. Dessutom var han en massmördare och folkförtryckare, intimt lierad med uniformerat patrask.

Siffran sju ansågs förresten speciell i ett klassiskt Europa. Räkneordet kommer ursprungligen från sanskrit och blev senare, i grekiskan, ett verb som betyder ”vörda” och ”hålla heligt”.

Tar mig för pannan. Mina tofflor sitter på fötterna, är franska, rutiga och uppfanns av Colbert som inte ville låta överbliven filt gå till spillo; benämns *charentaise*. Här i Skåne säger man ”morgonsko”, vilket möjligtvis tyder på en skev/restriktiv tidsuppfattning.

Några särskilda siffror finns inte i min tillvaro. Dock firar jag den tjugonde varje månad, efter det datum då jag träffade min fru.

Hur var det nu på Hamnplan? Och med husvagnar, Piet Oudolf, Hugo Ball, etcetera?

Det har hunnit bli den tjuogoandra juni. Den stora tidningen

skriver konstigheter om Nepal, och recenserar en utställning som recensenten sannolikt inte sett. Forden står kvar. Får nog slänga ett mail till tidningshuset, ta en bild av bilvraket.

Metaforiskt spott i metaforisk näve.

Greppar pennan. Noterar att de tvåtusentvåhundrajugotvå tecknen nu blivit drygt fyratusen; fem om man räknar med den inledande väckningssignalen.

Det står två arbetsbord i vindsrummet, ett för datorarbete och ett för handskrift. Avståndet mellan de båda borden – ett i varje gavelände – är ungefär tio meter.

Dukar handskriftsbordet med anteckningar, papper, pennor, askkopp och en mugg te. Tejp och sax finns redan på plats.

Innan jag slog mig ned vid den massiva träskivan skrev jag ut min första sida, den som på skärm och papper börjar med *När* och slutar med *Dagny*; inalles – och som just sagts – tvåtusentvåhundrajugotvå tecken.

Återstår blott att rekonstruera, bearbeta, det dekonstruerade. Att återskapa boken. Med texten mellan temporal konjunktion och egennamn som utgångspunkt.

Lutz, akademiker bosatt utanför Hamburg, hade sex skrivbord

i sitt arbetsrum och på varje skrivbord stod en laddad skrivmaskin; omvärd av papper-anteckningar-kladdar-referenslitteratur. *Ergo* pågick sex olika bokprojekt samtidigt, och det var före Den Stora Datoriseringen.

Jag tar min första deskjetutskrivna sida, den som börjar med *När* och slutar med *Dagny*, och ser att den består av åtta ingresser eller stycken; av varierande längd.

NÄR – DAGNY. Det låter förresten som ryggtextern på en uppslagsbok. Åtminstone om den kompilerats av någon i alfabetet obevandrad person; kungen, till exempel.

Åtta ingresser/stycken. Det ger åtta siffror i vänster marginal.

- 1) När vi passerade...
- 2) En dekonstruerad...
- 3) Det blåser...
- 4) Ett av de roligaste...
- 5) Min fru...
- 6) Litteraturens mest...
- 7) Med konstruktivismen...
- 8) Den elfte september...

Kommen så långt tejpar jag fast just anförd sida längst ut till vänster på bordet, och härefter gör jag detsamma med åtta blanka, linjerade A5-sidor – grupperade i två rader med fyra i varje. Sedan förses varje sida med ett nummer, från ett till åtta.

Siffror med svart tusch, inskrivna i varsin liten ring. Det ser snyggt och överskådligt ut. Oskrivna sidor att fylla; som ett just påbörjat liv.

Ytor! Jag tycker om stora ytor när jag arbetar. Breder ibland ut papper över hela golvet för att få överblick. Möjligtvis beror det på att jag växte upp långt före dataålderns intåg, på den tiden man dessutom använde pärmar. Gärna av fabrikat Agrippa med metallrygg, eller feta tyska saker saluförda under namnet Leitz Ordner. Samt kartotek.

När jag arbetade i Heidelberg köpte jag mängder med dylikt, och sedan – tillbaka i Sverige – ett fyra meter långt skrivbord med ett två meter långt och smalt sidobord i vinkel. Därpå rymdes det mesta, och skrivmöbeln fyllde faktiskt nästan ett helt rum. Låt vara att rummet var litet, hade en gång använts som predikoskrivarstuga av en prästman. Som en morgon av sin hushållerska påträffades död på linoleummattan. Prästmannen kallade för övrigt sin kammare för ”pojkrum-

met”; allt enligt grannen, fastighetsskötaren Bernt Gunnarsson.

Om prosten blott nyttjade hushållerskan till stekning av korv/dammsugning, eller om andra tjänster förekom, vet jag inte. Jag träffade honom aldrig, köpte lägenheten av sterbhuset genom den lokala sparbanken.

Eftersom det är min avsikt att återskapa en bok utifrån de åtta styckena...

Vänta, här behövs en parentes! I synnerhet för de som ställer sig tveksamma till denna *approach*. Ni kan ju låtsas att boken försvunnit, exempelvis i en jordbävning, och att allt som återstår är texten mellan *När* och *Dagny*. Ungefär som var fallet med den där chilenaens manuskript om skalbaggar, en man vars namn jag dessvärre glömt. Ruben nånting, tror jag det var.

OK. Tar sats igen.

Eftersom det är min avsikt att återskapa en bok utifrån de åtta styckena blir nästa fas i arbetet att fästa ett antal stickord på var och en av de än så länge blanka sidorna, så att jag får ett skelett för det fortsatta. Vilket vad Ruben-nånting beträffar skulle kunna vara liktydigt med ihåkomna ord och formuleringar.

Stickorden på blanksida ett ska alltså relatera till stycke ett i utskriften, det som börjar med ”När vi passerade...”; och så vidare.

Slutligen, och efter dessa klisterövningar, tejpar jag en kom-ihåg-sida för allmänt och blandat till höger om de nummerade bladen, och på den skriver jag omedelbart *Nepal* och *utställning*. Samt Iran + Khomeini.

Tänder en cigg, betraktar träskivan framför mig, funderar. Försöker minnas.

Anteckningsblock och penna parat. Linjerad A4, Pilot Hi-Tecpoint Extra Fine; svart.

Hör min fru röra sig på husets bottenvåning. Vinden ylar i träden utanför fönstret, en blodbok och en lönn. Mannen som satte in fönstret heter Ingvar; det gamla var svårt angripet av husbock.

Det första stickordet kommer med automatik – från det redan skrivnas inledande mening – på stickordssida nummer ett: *Händelsen*. Ty här finns inga frågetecken utan blott ett klart och distinkt utsnitt från verkligheten.

Blicken vandrar, fångar en metallinsluten gammal mano-

meter på hurtsen mellan handskriftsbordet och gästsängen. Bestämmer mig för att ignorera den, manometern alltså.

Tryckmätare är ett avslutat kapitel; blev en e-bok utlagd på nätet. Plus en pappersutgåva.

Hastigt föds en minnesbild, och jag skriver *Manfred* under *Nepal* på kom-ihåg-sidan.

Stickordssida två. Nej, inga omedelbara associationer. Avvaktar. Vet att de kommer.

På stickordssida tre skriver jag utan att ens behöva tänka *Limes billede*. Följt av det sakliga begreppet *SKYLTAR*.

Jag vet vad jag menar, vet vad jag senare tänker formulera; kommer ihåg ursprungstexten. Men behöver dessa stöd för minnet.

Stickordssida fyra: *Amersfoort*. Samt *Nu flyger dasset!*

Den femte stickordssidan ger sig själv: *Peter-Pieter*. *Femtiolapp*. *Andre Gide*.

Stickordssida sex inleds direkt med *TUNGVIKTSBOXNING*. Därefter kommer en uppmaning till mig själv: kopiera dikten!

Fast det där med att kopiera är inte det lättaste. I Simrishamn finns nämligen, och sedan en handfull år, ingen riktig kopiator att tillgå för allmänheten. Medlemmar i Rotary får

där emot ta kopior på Stadshuset. Alltså tänker jag höra med grannen som är småföretagare och ägare av en kopieringsmaskin; samt husvagn av fabrikat Kabe Smaragd.

Stickordssida sju toppas med *BASSETTS LAKRITS-KONFEKT* och därunder *konsthallar*.

Jag betvivlar att man kan köpa Bassetts Lakritskonfekt här i Sillastan; får nog köra till Lund eller Malmö.

Den sista stickordssidan, åttan: *Dagny tre droppar till. Engelska parken. Bushjäveln. När alla vägar prövats...*

Återvänder till den tomma tvåan: *reducera*.

Här behövs en paus. Hämtar en Ramlösa och två centiliter isad Jägermeister i separat glas. Röker njutningsfullt. Grubb-lar vidare och fortsätter med mina stickord. Fyller på med nya.

- 1) ...Humber
- 2) ...Bilen i Kairo
- 3) ...Aldrig träffad svärfar, pirat, Tin-Tin
- 4) ...Reklam-public service
- 5) ...Hororna i Deventer
- 6) ...Åke Hodell
- 7) ...Ost, luncher, godis

8) ...Boris Vian, Moneda

Listan kommer hela tiden att växa, allteftersom minnesbilder återkommer.

Googlar Bassetts lakritskonfekt, ser att den ”uppfanns” 1899. Således är det fullt möjligt att Schlemmer någon gång tuggat på en lakrits från fabriken i England.

Skriver *Blomme i Madeira* på kom-ihåg-sidan – sannolikt till följd av konfektreferensen; plus ordet *FILM*.

Tänker ta en bild av arbetsbordet när jag ändå ska plåta Forden, *inshallah*.

Återvänder till den stora tidningens artikel om Nepal.

Där står med fetstil ”Shahdynastins 239 år vid makten”, och det är en signerad tillika redaktionellt producerad text – inte ett översatt byråtelegram.

Eftersom någon Shahdynasti aldrig suttit 239 år vid makten i Nepal mailar jag hovsamt till tidningens utrikesredaktion och frågar vad som menas, väl medveten om att jag aldrig kommer att få något svar. Det är nämligen därför som journalisten satt ut sin e-mailadress under texten; för att få läsaren att tro att tidningen skulle vara intresserad av prenumeranternas

och lösnummerköparens synpunkter och spörsmål.

Nepal fascinerar mig, genomförde en gång ett smärre antropologiskt forskningsprojekt om newarkulturen där; publicerat i Västtyskland. Sedan inser jag, samtidigt som jag skriver detta, att jag bör avge ett förtydligande till mina potentiella läsare.

För tvåhundrafyrtio år sedan uppstod en någorlunda enhetlig ”gurkhamonarki” i Himalaya. Den styrdes i princip och något förenklat av Ranasläkten (med ärftliga premiärministerposter) och med kungen som maktlös namnstämpel fram till omkring 1951, då kung Tribhuvan drev igenom en ny författning, som gav den så kallade Shah-dynastin reell makt fram till årsskiftet 2007/2008. Varefter monarkin avskaffades.

Detta är enkla handboks fakta som varje utrikesredaktion bör känna till, alternativt ta reda på.

Vad svensk utrikesjournalistik beträffar kan jag med någorlunda kompetens uttala mig om en handfull asiatiska länder, och jag har knappast läst en enda text som varit helt saklig och korrekt. Utan snarare presenterat slarvigheter i form av städer som inte finns eller placerats fel, tillsammans med vansinnigheter som att Atatürk moderniserade Turkiet under åren

efter Andra världskriget. Men nog om detta.

Under *Nepal* har jag skrivit *utställning* på kom-ihåg-sidan, och för att inte bli beskylld för bristande respekt visavi genmälesrätten väljer jag att anonymisera ämne och namn.

Här handlar det om en recension av en utställning i Danmark, skriven av en välrenommerad person från Stockholm med gedigna kunskaper i branschen.

Innan stora utställningar öppnar brukar pressen bjudas in till en specialvisning, varefter kritikernas texter vanligtvis dyker upp i media i anslutning till invigningen några dagar senare. Åtminstone om det är en begivenhet av internationell rang. Som den här.

Jag läste texten med välvilliga ögon imorse men eftersom jag själv hade varit på den aktuella förhandsvisningen kunde jag av vissa formuleringar konstatera att den stora tidningens företrädare överhuvudtaget inte sett den exposé han recenserade. Han gav till exempel utställningen ett helt annat namn, vilket enbart tyder på att han ögnat ett halvt år gammalt pressutskick och grävt i sin egen kunskapsbank.

Att recensera en utställning man inte besökt är ganska dålig stil men tyvärr inte ovanligt, i synnerhet inte bland de självgodra drakarna. Som även – förra året – lät en poet recen-

sera och såga en bok som ännu inte tryckts. Men nog även om detta. Jag pekar bara på ett sakförhållande som inte bör förtigas för dem som liksom jag brukar begå kultursidor.

Nepal, förresten. Jag träffade Manfred där en gång för länge sedan. Han var småhandlare i cannabisbranschen, och hans affärsidé gick ut på att skicka hasch i jiffypåsar till USA.

Naturligtvis frågade jag om inte tullen i Nixonstaten reagerade när det flöt in vadderade kuvert poststämplade i NEPAL av alla ställen men Manfred sa att det var grönt. Eftersom amerikaner var så ignoranta och okunniga om omvärlden att dom trodde att NEPAL var det italienska namnet på staden NEAPEL. Varifrån man möjligtvis blott avsände pasta, kolorerade Jesusbilder och små souvenirgondoler av gräll plast.

Efter denna utveckling stryker jag orden *Nepal, utställning* och *Manfred* på kom-ihåg-sidan. Plitar istället dit substantivet *LÖSS* (efter *Blomme i Madeira* och *FILM*), innan jag startar hojen för färd till Hamnplan. Dessutom drar jag, efter en snabb koll, ett streck över *FILM*.

Min fru har nämligen en halvexponerad rulle i sin kamera och det är den jag lånar, eftersom jag bara tänker klippa ett par ströbilder för privat bruk av Forden. Det finns alltså ingen orsak att ladda min egen apparat, och det är inte av snålhet.

Ingen av oss är för övrigt digitala, och hojen är en Harley. En *Dyna* från 2003 i originalskick. Jubileumsmodellen.

Kör i jeans, boots och skinnpaj. Är litet ovan vid hennes kamera. Tar två bilder, av saknat bakhjul och kraschad front; köper en ask *Blomme i Madeira* på hemvägen för att jag behöver studera innehållsdeklarationen. Kartongen kostar fyrtioen pix på Brunns hallen.

När jag kommer hem stryker jag de danska alkoholplommonen och adderar istället *TOBLERONE/BENGTSFORS* för att inte glömma dessa nyckelord i det fortsatta skrivandet. Namn kopplade till choklad.

En minut senare kan jag också ta bort *LÖSS*. Men då har jag redan skrivit de meningar som nu följer:

Efter Hanoi upptäckte hon små svarta prickar under objektivets lins, och prickarna rörde sig. Visade sig vara överlevda vietnamesiska löss som blott gick att få bort sedan kameran tillbringat några timmar i frysboxen. Sega jävlar! Lika uthålliga som folkets kamp mot den amerikanska krigsmaskinen i det fruktansvärda massmord som igångsattes av en papist som offentligt förklarar sig vara en syltmunk: I am a donut. Fast han sa det på tyska utifrån hemgjord fonetisk transkription på en kladdlapp.

Filmen tänker jag framkalla när hon har plåtat upp rullen, det är ingen brådska. Ska bara ha bilderna som stöd för minnet.

Syltmunken. Hade han hört att man kan vara en fotboll? En sanning även den utsagd i Berlin (1919).

Läser igenom det hittills skrivna: den utprintade sidan *När till Dagny*, det påföljande handskrivna utkastet och lapparna med stickord.

Nepal etcetera har egentligen ingenting med saken att göra, var bara sådant som dök upp i skallen.

Byter skrivbord, börjar överföra tuschskriften till elektronisk text, renskriver och bearbetar. Ser efter ett par timmar att jag fått ihop runt sextontusen tecken. Inser efter ännu en läsning att jag har åtta påbörjade/ofärdiga kapitel framför mig. Jämte ett nedslag i Bengtsfors och en exkurs om Anthon Berg.

Dags att gå vidare.

Åtta kapitel att skriva, plus utvikningar, innan den dekonst-

ruerade boken nått dekonstruktionens motsats.

Jag har alltså mina åtta ingresser och lika många sidor med enstaka glosor; samt en handfull spridda och ännu obearbetade notater.

Det bör kunna bli – eller återuppstå som – en *story* om en man som ser en kraschad bil på hamnens parkering, funderar över dekonstruktioner, observerar en cyklist i *underbensblottare*, minns hur holländsk TV demolerade en husvagn, hade ett flyktigt möte med Piet Oudolf, passerade ett horhus i Deventer, läste Hugo Ball, och begick en fantastisk utställning i Humlebaek innan världen mötte den elfte september och dess efterbörd. Interfolierat av bland annat en Humber, en veteranbil i Kairo, en bok av en dansk deckarförfattare, en världsmästare i tungvikt, Bassetts lakritskonfekt och mycket annat. Medan Åke Hodells ande deklamerar *general Bussig*.

Generaler är alltid bussiga. Skövlar och dödar där det passar. Samtidigt som den gudomliga rättvisan ökar produktionen av liksäckar, när alla dessa käcka-enrollerade-penningtörstande pojkar&flickor skickas hem till sina överviktiga mödrar och ger dem en möjlighet att lamentera över andra folks ondska i varven mellan pistoldemonstrationer på Tupperware-liknande hemma-hos-parties i Virginia.

Alhamdulillah! Jag såg fotoutställningen *Gun Nation* när den visades i Köpenhamn, på Öksnehallen. Skrämmande!

Omflyttningar? Tanken bara slår mig. Bör stickorden *Humber* och *Bilen i Kairo* placeras på annan sida? Får fundera på det.

Det har hunnit bli den tjugonionde juni och när jag ögnar DN, innan vi tar itu med söndagskrysset, kan jag läsa om hårda talibanstrider i staden Bara en halv mil väster om Peshawar.

Någon stad med det namnet har dock aldrig funnits i Pakistan, vilket får mig att tänka på min sedan länge döde vän Anderz Harning. Vars minne för tretton år sedan hugfästes med en stenbumling på gräsmattan utanför Hälsinglands Museum i Hudiksvall; försedd med orden *Vad Var Det Jag Sa?*

Korsord är bra för språksinnet, blir därmed besläktade med synonymsökandet = den nagelfarande process då man granskar sin text med syftet att eliminera upprepningar av glosor.

Ortnamnet Bara återfinns blott i Indien, Centralafrikanska republiken, Mali, Moluckerna, Nigeria och Sudan. Samt i Skåne.

Stad i västra Pakistan! Fast vad mer kan man vänta sig av en tidning som, likt alla andra, använder sig av dubbla plural?

Som tror att det heter *talibaner*. Eller som inte observerat att Hong Kong särskrivits sedan 1926.

Det heter en *talib*, två *taliban*. Allt annat är lika språkligt inkorrekt som att exempelvis skriva *containersar*.

Vill man markera vad man tycker om *taliban* kan man skriva *talibha*, eftersom pluralsuffixet *-ha* (farsi) blott används om djur och föremål; aldrig om människor. Men den informationen är definitivt överkurs.

Man borde starta en insamling. Skänka kartböcker och sakliga informationsskrifter till landets utrikesredaktioner.

Tjatar alltid om mediakritik. Den som tror att Timbuktu ligger i Uzbekistan kan knappast kommentera komplicerade skeenden.

Tar trappan upp till skrivborden på vinden. Balanserar en te-kopp i språnget.

Vässar pennan. Handskrift; att senare ordbehandla.

Kapitel, sidolinjer

Jag har just tagit en veckolång paus i skrivandet, ägnat mig åt motorcyklism och fyllt på batterierna – fått distans till mina nedteckningar. Hunnit fundera kring fortsättningen, dylikt är nödvändigt, och det har blivit den tionde juli. Resten av månaden kommer att vara intecknad, sannolikt senhösten också. Under augusti tänker jag unna mig några lediga dagar.

Läser DN till förmiddagskaffet, ser att de lyckats med konststycket att stava fel på ordet *sovel* fem gånger i ett och samma – tillika panegyriska – reportage om smörrebröd. För en som ägnar sitt liv åt språket är det beklämmande.

Liten préambule

Inför berättandet:

Den här boken inleddes med åtta komprimat, resterna av en betydligt längre och för närvarande dekonstruerad text.

Riktigt hur min text kom att dekonstrueras minns jag inte. Kanske gjorde jag det själv för att få en orsak att skriva, eller

också inträffade en Rubenparallell. Dock inte en jordbävning.

Nej, det var snarare – och eventuellt – så att lejonparten av boken föll offer för den senaste snöstormen på Österlen, att sidor fykte som frusen nederbörd över vägen. Visslade bort i ett vitt töcken mot Tommarp, Gnalöv och Viarp.

Rubén, nu kommer jag ihåg. Vi är ungefär jämngamla. Han har en accent i sitt förnamn – alltså inte Ruben som jag påstod tidigare, och heter Aguilera i efternamn, och bokens titel är *Los escarabajos* (1989). Tyvärr kan jag inte hitta den i mina hyllor, därav en lätt vaghet när jag beskriver den.

Att hans manuskript drabbats av en jordbävning – jag har för mig att det var just en jordbävning – kan vara lika sant som att mina skrivna blad slitits loss av stormen. Men nog om detta; man får ta sig friheter som författare.

Äter middag, paprikor fyllda med lammfärs och toppade med fetaost. Hon lagar, jag diskar senare. Rödvin från Argentina. Har inget chilenskt som anknyter till Rubén hemma. Rödvinet är köpt i Danmark, där priserna är mindre än hälften av vad Systemet tar för motsvarande droppar. Den omständigheten är en österlensk fördel, i synnerhet sedan bron blev färdig.

Danmarksresorna kombineras för övrigt alltid med konstutställningar och den kulturjournalistik som håller mig fly-

tande, finansierar dessutom de höga kostnaderna för överfart. Fast, det måste medges: det var trevligt att sitta på färjan mellan Limhamn och Dragör, dricka på den tiden Sverigeförbjuden Elefantöl och äta *räkor i trängsel* innan man gick till kiosken och köpte den choklad som längre fram i den här boken låter Bengtsfors få sin förklaring. Återfärderna var dock mindre angenäma, eftersom vissa tullare och passpoliser såg som sin livsuppgift att trakassera anländande personer med svartskalleutseende; inklusive inspektion av ändtarmen.

Tar en kort promenad efter maten, återvänder till arbetsrummet.

Pennan i höger hand, läser stickordssidor, rekapitulerar. För att så småningom nå ett stipulativt postulat och en tentativ innehållsförteckning.

Postulatet slår fast en gång för alla att lejonparten av den bok som nu följer rycktes loss ur manuskriptbunten när den senaste stormen drog över provinsen – en fysisk dekonstruktion som leder till det nu pågående återskapandet. Därmed behöver inga tvivel-frågetecken-oklarheter uppstå, och jag är rätt nöjd med denna förklarande lösning.

Blowin' reveille for Bob Dylan! Även om verbet rent tekniskt/språkligt ska vara *beat* eller *sound; in the wind*.

En stund senare kan jag formulera en *table des matières*.
Möjligtvis kommer de båda sidolinjerna längst ner att hamna
annorstädes under resans gång men det ger sig.

Kapitlet om vad som hände på Hamnplan

Kapitlet om beståndsdelar

Kapitlet om märkliga benkläder

Kapitlet om när en husvagn gick åt fanders

Kapitlet om André Gides titelmässige namne

Kapitlet om det som tungviktsboxaren aldrig
skrev

Kapitlet om konst och lakritskonfekt

Kapitlet om Dagnys namnsdag

Sidolinje: Anthon Bergs fantastiska natt

Sidolinje: Om att ha ärtor i skorna

Små sånger till utgången

Lusläser mina rubriker, ger dem godkänt; ytterligare någon
kan tillkomma. Återvänder till bottenvåningen. Vi ska se en
engelsk thriller på TV ikväll. Både hon och jag roas av deck-
are, och ibland nalkas jag mina ämnen på ett motsvarande sätt:
gör ortnamn, platser och ord till gåtor.

Inget mer skrivande idag, tänker avsluta dygnet med en bok
i sängen, hon också. Det gör vi varje sen afton. Ett liv utan
böcker går inte. Det låter som en banal truism men det är så
det är.

I omgivningen finns personer, infödda - till och med
yngre än jag, som aldrig läst en bok; som föraktfullt uttalar sig
om bokläsare. En av dem var tidigare moderat lokalpolitiker.

Imorgon ska jag berätta om vad som hände på Hamnplan,
börja utveckla det första komprimatet.

Kapitlet om vad som hände på Hamnplan

För att rätt kunna tillgodogöra sig det följande krävs en liten presentation av själva skådeplatsen, inkluderande en geografisk bestämning. Därför köper jag två kakor på Mårtens.

Jag kunde likaväl ha handlat dem på Thulins – samme ägare – men att det blir Mårtens beror på att nedre delen av Storgatan är stängd för trafik sommartid, vilket gör det omöjligt att köra dit. Kakorna som saluförs på dessa båda konditorier är i och för sig inte alltid helt färska, och nästan dubbelt så dyra som hos Norrmans i Gärsnäs (”Allt från frallor till bröllops-tårtor till ett förnämligt pris”, som det står i telefonkatalogen).

Jag föredrar visserligen fikabrödet från Pedersens men just nu är bakverken bara en förevändning för att få konditoriets påse, eftersom den utsäger Simrishamns position:

N 55° 33, 5′ O 14° 21,5′

(Här gör jag mig faktiskt skyldig till en anakronism, ty påsarna används inte längre vilket jag inte visste när jag körde iväg. Men denna lilla inadvertens får anses rymmas inom den

poetiska licensen; i synnerhet som jag ärligt redovisar sakförhållandet. På dagens påse, anonym och opersonlig och tillhandahållen på hundratals svenska konditorier, står istället ”Hjärtans goda bakverk, Katalaner, Hallongrottor”, osv. Det är en tragisk standardiserad utveckling. Ty i ansiktslöshetens tid borde den individuella påsen triumfera!).

Det blir en äppelmazarin och ett vaniljhjärta. Det senare låter i översättning som en amerikansk presidenthustru: *Meet the first lady, Mrs Vanilla Heart!* Att ordet vanilj dessutom är dimunitivformen av *vagina* adderar möjligtvis en pikant krydda åt den florsockerpuvdrade bageriprodukten.

Luftrötter från Réunion! Vi var faktiskt där härom månaden, och det är inte en skröna. Utan en lika korrekt faktautsaga som när Dag Hedman i förordet till sin avhandling om Frank Heller – *Eleganta eskapader* - bekantgör att han inledde sitt litteraturvetenskapliga arbete efter att just ha återvänt från Himalaya och Borneo.

En släkting till Frank Heller vilar på samma kyrkogård som den svärfar jag aldrig träffat; såg det när jag läste på gravstenarna medan hon vårdade sin fars grift.

Storgatan rinner som en avsmalnande och sluttande ränna från Shellmacken (en gång Koppartrans) till Hamnplan. Den

bryts och vinklas ungefär på mitten av Torget, och på ömse sidor ligger – huvudsakligen – butiker av vilka alldeles för många säljer kläder tillverkade av kinesiska straffångar under slavliknande förhållanden samt det bjäfs som utbjuds under den förskönande omskrivningen presentartiklar.

Gatan mynnar alltså i Hamnplan, ett område som domineras av ett före detta tullhus, parkerade bilar, bänkar, kiosk, affischpelare och serveringsludor där man bland annat kan äta slarvigt uppvärmd mat av låg kvalitet. Vid kajerna ligger ett antal fartyg tillhöriga Kustbevakning, fiskare, sjöscouter och räkrestaurang. Sommartid angör också en svävare med dagliga turer till Bornholm, nyttjar den gamla tullbaracken som biljettkontor.

På denna yta, träffpunkt och *passaggiata*, kunde man tidigare även höra den vänlige Edgard Pissetoffla konserter dragspel från rullstol.

Fiskebåtarna har underbara namn som knyter an till världen bortom Österlen, heter sådant som Laguna, Zaima, Bianca, Zanzibar, Port Said...

De som har Simrishamn som hemmahamn bär bokstäverna SIN som i det engelska ordet för *synd*. Den glosan ger associationer.

För den informationstörstande finns slutligen en stenplatta som omtalar att dagens kaj invigdes 1910-09-14 av civilministern Hugo von Sydow, och en vit pilformad skylt med riktning och avstånd till vänorten Palanga: 085° 225 nm.

Därmed är platsen för *händelsen* i expressfart nedtecknad. Folk finns här alltid och året om, med naturliga toppar under påsk och sommarmånader då turisterna vitaminiserar stadsbilden. Och ger stadens näringsidkare klirr i kassan. Fast det finns ändå ett näsrynk visavi besökare från Stockholm, eftersom många av dem hålls för stöddiga.

Några motorcyklar taxar in på området. Glass på Hamnplan är en del av knuttekkulturens rumsrena segment, liksom sillmackorna i Kåseberga.

Första gången jag såg den röda Forden var i slutet av maj, och jag tänkte omedelbart på huliganer. På att fordonet slagits sönder av präktiga svenska högeryngel. Men det var ändå något som inte stämde. Och ett par veckor senare stod bilen alltjämt kvar när min fru och jag passerade platsen.

Synen var lika miserabel nu som då. Forden var skäligen ny och danskregistrerad. Fronten var intryckt och stötdämparen låg delvis på marken. Tre däck var helt tomma, och höger

bakhjul saknades. Dessutom satt en körförbudslapp från Vägverket klistrad på framrutan. Någonting hade uppenbarligen hänt.

Jag bestämde mig för att ta ett par bilder påföljande dag, vilket också skedde – med hennes kamera. Den dekonstruerade bilen skulle mycket väl kunna inleda en bok, resonerade jag.

Det mesta kan faktiskt inleda en bok. Så varför inte?

Jag är författare, lever på min penna, bearbetar verkligheten dokumentärt. Men tillåter mig även att släppa in fantasin när så känns påkallat.

Samma kväll skrev jag det inledande stycket: När vi passerade Hamnplan i dag (2008-06-21) stod bilen fortfarande kvar – alltsedan *händelsen* för ungefär en månad sedan...

Där fanns en upptakt, något att väva funderingar kring.

När man ser något som avviker från det normala vardagliga/invanda startar genast en vanligtvis spekulerande tankeprocess, åtminstone för den som är receptiv och nyfiken: en sönderblåst skorsten, en trasig ytterdörr, ett nytt tak, och så vidare. Någonting har hänt, och man undrar *vad* och *varför*.

Det finns naturligtvis motsatsmänniskor också, folk som

överhuvudtaget aldrig lägger märke till saker och förändringar i omvärlden.

En av mina grannar tillhör den senare kategorin. Det tog honom åtta år att notera att det låg en OK/Preemmack femtio meter från Svennes Shellstation; den som en gång hette Koppartrans. Trots att grannen passerade denna del av Storgatan nästan varje dag – med bil. Möjligtvis kan ignoransen i det här fallet bero på att grannen, milt uttryckt, inte tycker om socialdemokrater; jämte rörelseanknuten verksamhet.

För egen del gav Forden omedelbart upphov till en rad frågor – som alla fick mer eller mindre fantasifulla svar: vild biljakt, uppgörelse med knölpåk/domkraft i den undre världen, brutalt mord, häftigt passionsdrama, smitande bil-tjuv, felkörd turist drabbad av infarkt...

Den dekonstruerade bilen gav med andra ord *food for thoughts*. Men så småningom fick jag givetvis veta vad som verkligen hänt, förklaringen till varför bilen stod kraschad där den stod.

Jag åkte en gång som mycket litet barn i en bil som nästan bokstavligen dekonstruerade sig själv under färd, och det var en Humber vars ursprunglige ägare sprängt sig i luften femsex år tidigare.

Ihjälsprängningen var ingen olyckshändelse utan ett självmord, och knappast någon sörjde hans fragmentiserade kropp. Dock sörjde åtskilliga att hans hädanfärd inte var resultatet av en rättslig process.

Mannen som ägt Humbern, föddes i Essen 1898, studerade juridik efter att ha deltagit som frivillig i Första världskriget, och blev så småningom banktjänsteman. Han var då redan medlem i NSDAP, steg i graderna och valdes in i den tyska riksdagen.

I april 1940 kom han till Norge, sannolikt med båt, i sin eleganta Humber.

Några år efter Andra världskrigets slut klurade morbror Alban på något sätt ut att Humbern stod i en lada utanför Oslo, och bidade sin tid innan det blev affär – hur vet jag inte.

Morbror Alban var milt galen, och som demobiliserad hjälpte han morfar i rörelsen.

Alla ungar i kvarteret älskade Alban – just för att han var galen, och tvärs över gatan från morfars hus låg ett bryggeri från vilket väldiga ardennerkampaner drog pilsnertunga vagnar.

Gatan utanför var något av ett promenadstråk, kantat av jättelika lövträd, och på lediga stunder brukade Alban samla ihop de ännu varma hästbullarna i en korg. Sedan klättrade

han upp i ett av träden – iförd oklanderlig kaptensuniform, för att – dold av lövverket - släppa sina bomber på flanerande damer.

En sådan morbror kunde man ju bara älska! Dessutom rymde uniformsfickorna alltid en stor påse choklad.

Alltnog: Alban for till Norge och fick sin Humber, jagades fram till gränsen av stenkastande norrmän varefter en vänlig länsman i Årjäng hjälpte honom att avlägsna de förhatliga emblemen, så att han kunde fortsätta färden.

Dag två efter hemkomsten skulle morfar, mormor, mina föräldrar och jag få premiäråka i bilen.

Jag minns att morfar svor över att behöva åka i ett så belastat fordon, och jag minns också att Alban avfärdade hans kommentar med att säga att den stundande färden både var triumf och revansch när vi nu – som företrädare för en under Humberns ägares glansdagar för underlägsen hållen ras – kunde njuta söndagen i en av herrefolkets karosser.

Jag fick sitta i baksätet – i vars rygg en utfällbar skrivmaskin fanns inmonterad, och min uppgift var att hålla emot eftersom skrivmaskinen alltid föll ut när bilen segade sig upp för branta backar. Annars skulle den ha slagit sönder mormors knän.

Som vuxen har jag ofta funderat på vad som en gång avfattades på skrivmaskinen, på att det knappast kan ha varit goda dekret.

Jag fick kämpa hårt för att hålla skrivmaskinen på plats men efter en halvtimme var utflykten ohjälpligt över. Något small och bilen rullade bakåt, efterlämnande en hög av rykande metalldelar på körbanan.

Det blev droska hem, och Alban sålde vraket och köpte häst. Och mormor sydde Tarzanbadbyxor åt mig och några andra små gossar, sedan hon fått ett par meter defekt leopardmönstrat tyg av grannen som hade syfabrik.

Den kraschade Forden återkallade omedelbart minnet av Humberutflykten, det var och är oundvikligt, samtidigt som min egen nyfikenhet inför bilen på Hamnplan stegrades.

Ett par dagar senare var Forden borta men då hade ett par vänliga själar redan berättat för mig om *händelsen*, och jag kunde gå vidare med mitt skrivande – nalkas nästa kapitel som handlar om beståndsdelar.

Mannen som ursprungligen ägt Humbern hette för övrigt Josef Terboven och var rikskommissarie i det ockuperade Norge.

Kapitlet om beståndsdelar

När den stora stormen passerat mitt bokmanuskript återstod – som jag redan sagt – åtta ingresser/sammanfattningar, vilka i den pågående rekonstruktionen kallas komprimat, och jag har nu hunnit fram till nummer två: en text om beståndsdelar.

Kring detta tema är hågkomsterna av det som stod i manuskriptet tämligen bleka, minns egentligen bara en berättarlinje och några enskilda stickord, och det gör av naturliga skäl återskapandet mödosamt. Men ursprungstexten handlade bland annat om att reducera, och om en bil i Kairo. Dessutom grunnade jag länge på definitionen av begreppet dekonstruktion utan att för den skull hängivet följa Derrida. Han är ett verktyg, ger en av många förklaringsmodeller. Men det kan man i så fall också säga om Heidegger. Även om konstigheter låter bättre på franska, som det träffsäkert hävdades av en kvinnlig docent när hon recenserade Lévi-Strauss trista tropiker; i Sverige återutgiven som *Kulturspillror* (1968) med de grövsta rasistiska utfallen bortgallrade, för att inte den gudomlige tänkaren skulle framstå som muslimofob. Själv väljer jag en

mer handfast definition, helt befriad från esoteriska parametrar. Fast med en möjlig blick mot dekonstruktionen inom den samtida arkitekturen: upproret mot principer om proportion och harmoni; med sneda vinklar och skeva golv som i Liebeskinds judiska museum (Berlin), eller O. Gehrys plåtschabrak (Bilbao). Följt av det betydligt klarare begreppet rekonstruktion.

Återvänder till sidan ett, fräschar upp minnet med de två överlevda meningarna:

En dekonstruerad bil = navkapslar, ratt, tanklock, fälgar, mm. En dekonstruerad (i betydelsen nedmonterad och oakttat Derrida) roman-novell-text är således, och i analogi med föregående mening, ett antal ord/bokstäver.

Bilar! Det var naturligtvis den kraschade Forden på Hamnplan som fick mig att låta tankarna sväva kring fyrhjulingar, och som något senare lät Humbern glida in i ordmassan. För att om en stund ge ännu ett fordon utrymme. Och detta trots att jag inte är särskilt road av bilar.

Det står *reducera* på stickordslistan, ovanför *bilen i Kairo*; får ta fasta på just den inbördes ordningen.

I bildkonsten efter, säg, 1875, finns en reducerande ten-

dens – även om man inte använder just det begreppet i den konstvetenskapliga diskussionen. Men mycket kretsar ändå kring reduktioner av verkligheten.

När en impressionist skapar utifrån ett landskap (eller en stadsbild-ett marknadstorg-en grupp människor) kan ett par linjer/penseldrag räcka för att ge åskådaren en vys hela spektra. Konstnären har då reducerat motivet, låtit en handfull pregnanta detaljer sammanfatta.

Under mitten av 1980-talet undervisade jag i kreativ svenska.

Bland eleverna fanns en äldre man som en gång begått kannibalism. Det var nu inte fullt så obehagligt som det låter. Han var jude och hade enrollerat sig i Röda Armén för att undkomma pogromerna i Polen, och under Stalingradvintern hade hans grupp slaktat och grytstekt valda delar av en tillfångagatagen Fritz för att inte svälta ihjäl.

Eleverna fick varje vecka nya uppgifter, och vid ett tillfälle skulle de besöka Malmö Konsthall och en utställning av Jean Dubuffet.

Kannibalen, av sin goda kommunistiska och papistiska omgivning efter kriget – innan han stack till Sverige - kallad Kristusmördaren, var inte helt entusiastisk. Men han skrev,

som alla andra, en recension.

- Jag tycker inte om Dubuffet, fastslog han, för att han bara upprepar sig hela tiden, varvar barnklotter med streckgubbar. Tänk om jag skulle skriva en roman på samma sätt! En bok som blott bestod av orden kri, krä och krax. Skulle den ha något läsvärde?

Utan att han visste det låg hans fundering på sitt sätt fasligt nära Hugo Ball. Något som dessutom – och åtskilliga år senare – ger korsreferenser till komprimat nummer sex och sju.

Den gamle polackens reflektioner (han var en hyvens karl) gav mig ingen ro. Ty säg att man tar tjugo nonsensord – jämförbara med Dubuffets krumelurer – och repeterar dem sida upp och sida ner...

Aragons dikt *Persiennner* som bara består av ordet persienn upprepat tjugofyra gånger, eller Tzaras *vrål* enligt samma princip.

Det finns naturligtvis, bortsett från Ball&Co, även snarlika svenska exempel: Gyllenstens *Camera Obscura* (1946), och Reuterswärd's *Prix Nobel* (1966) som blott består av skiljetecken.

Jag läste en småformatig bok en gång, minnesbilden är litet vag men det var nog en konstkatolog på circus trettiofå

sidor – och därmed en koppling till boktryckarnas faiblesse för talet sexton i den stora préambulens andra stycke; direkt efter de kortfattade utredningarna kring Ne Win och "sju".

På de första trettioen sidorna i den småformatiga boken stod blott verbet FISKA, varefter den avslutande sidan utmynnade i ett versalt KNULLA.

Den typen av litteratur ger mig inte särskilt mycket, och om jag nu vore en torskpilkare som drömde om ett samlag efter fiskafånget skulle jag nog ge detta intrikata levnadsutsnitt en mer fullödig dräkt.

I analogi med Dubuffet kunde man tänka sig en bok som blott består av orden bil, navkapsel, fälg och ratt – kanske i olika typsnitt och grader för att med typografins hjälp skapa en viss omväxling. Som i Ardengo Sofficis futuristiska *BİFŞZF+18 simultaneità e chimisi lirici* (1915).

Inom bildkonsten är det möjligt men knappast i litteraturens värld, vilket egentligen är en egendomlighet. Ty vad skiljer åtta snarlika streckkonstruktioner från lika många glosor?

Slutsatsen skulle eventuellt kunna bli att bildkonsten rymmer fler möjligheter, eller att bildkonstnären kan göra det "lättare" för sig på ett helt annat sätt än vad som gäller för författaren. Och ingen köper en bok som enbart består av ordet "ga-

rage”, ett substantiv som direkt för mig till Kairo.

Ett garages beståndsdelar är bland annat en eller flera bilar, och det var mitt i natten, och natten var varm och svart. Handen som fanns i min var liten, tillhörde min då elvaårige son.

Vi hade tillbringat kvällen någonstans i centrala Kairo och var på väg att snedda ett äldre litet småindustriartat kvarter med verkstäder-lager-depôtér för att nå en taxihållplats på en upplyst gata någon kilometer bort.

Huset var en ganska ordinär ljusslammad tvåvåningsbyggnad med garageporten öppen mot gränden, talgdanks-lampa, och turbanfarbror på pall.

Jag såg det jag såg där inne i halvmörkret, och det var en ljuslackerad öppen veteranbil.

Farbrorn på pallen noterade min blick, sa ett par ord, och det blev samtal.

– Får vi titta på bilen? undrade jag utan att egentligen veta varför.

Nyfikenhet, naturligtvis. Den nyfikenhet jag fått med modersmjölken tillsammans med lusten att alltid växla några ord med människor jag möter.

Mina kunskaper om bilar är ganska begränsade men jag

insåg ändå att fordonet var en cabbad Mercedes med intakt läderklädsel, och sannolikt tillverkad före Andra världskriget.

Turbanfarbrorn kunde bekräfta och sedan visade han på mätaren att bilen rullat fyrahundranittio kilometer – att den i praktiken var att betrakta som fabriksny.

Någon hade köpt den i Tyskland och fått den skeppad – som en Humber över havet - till Alexandria, och därefter kört den till Kairo precis innan kriget bröt ut. Varefter den stått mer eller mindre orörd i sitt garage.

Tanken svindlade, Egyptens moderna historia passerade revy: Förpliktelserna mot Storbritannien, krigsförklaringen mot Tyskland och Japan i februari 1945, Naha Pasha, Farouks sista år vid makten, Fuads korta regeringstid, Suezkris och Nasser.

Vem vågade köra en Merca på Kairos gator under Nasser-åren?

Sadat, förrädare enligt mitt synsätt, attentatet och Mubarak. Och bilen stod där den stod.

– Vill du köpa den?

–*Bekam?* Hur mycket?

Han ville ha sextusen dollar i kontanter.

Jag övervägde faktiskt att köpa bilen, frakta den till Eu-

ropa och göra en god affär. Men sedan kom tanken på den egyptiska byråkratin. Minnesbilderna av Mahfouz skrivare som fortsatte att plita sina officiella dokument, trots att bläcket i reservoirpennan tagit slut för länge sedan.

Att ordna alla handlingar skulle antagligen ta månader, kräva närvaro. Det hade förstås kunnat gå, hade också förbättrat min arabiska. Dock fanns sonens behov av skolgång och det avgjorde saken.

En vecka senare revolterade polisen och brände ner hotellet där vi bott. Kvar blev mörknat tegel och kolnade takstolar.

Allt kan brytas ner till sina minsta beståndsdelar, till och med Gud låter sig reduceras till tre bokstäver.

:

Kapitlet om märkliga benkläder

Det blåser över Hamnplan.

Österlen är ett vindfång, nordostpassagen går genom vår ligusterhäck på husets baksida, ryter över stycken och odlad mark, sliter i träd-blad-grenar-manuskriptsidor. Vintertid armeras snödrivorna i Hesabacken av flyende jord, ser ut som chokladsprängd *halva* – den orientaliska sötsak som inofficiellt kompenserar cannabISRökarens fallande blodsockervärde. Från Balkan till ungefär Bengalen. Någon annan orsak fanns inte att – från början – tillverka denna typ av konfekt.

Om *halva* blandas med haschish, honung och kryddor får man *mofarah*, ett rusande kåtmedel med särskilt gynnsam effekt på det manliga könet; enligt Bashir, Samad och Saqi långt innan sovjetiskt fredspansar slog sönder landet mellan Amu Darya och Registans sand.

Det dyraste afrodisiakum jag någonsin sett fanns i Peking, kostade tvåhundraåttiotusen kronor (!) för en dos; kineser och tyskar tror på sådant. Knaprar på hundpittar och äter tigerhår; dricker växtavkok. En portion *mofarah* kostade blott sjuttio öre.

Men nu Simrishamn. Vintern är imperfektum, blåsten ständigt presens. Eller mer korrekt: nästan ständigt presens.

Det blåste också i Nimroz, när hundratjugodagarsvinden drog i svarta tält och omvärvde hus av soltorkat lertegel. Men den virvlande sanden blottlade också ett fat som Ahmad fann och kallade ”min livförsäkring”.

Kapitlet om märkliga benkläder utgår från det tredje komprimatet, med att en man i femtioårsåldern cyklar förbi – iklädd *underbensblottare*. Fast ingressen är egentligen inte en ingress utan ett sammandrag, och underbensblottaren får ej förväxlas med äppelknyckarbyxor.

Jag läser på stickordssidan: Limes billede, skyltar, aldrig träffad svärfar, piratbyxa, Tin-Tin.

I det föregående avsnittet frågade sig en kannibal om en bok kunde bestå av blott en handfull lösryckta – och upprepade – glosor.

Möjligtvis skulle så kunna vara fallet. Möjligtvis skulle jag (utan större svårighet) kunna tänja ut *Limes billede*, *Tin-Tin* och så vidare, så att orden kan fylla en icke-periodiskt utkommande skrift på minst fyrtioåttio sidor. Vilket – har jag

för mig – är, eller var, UNESCO:s definition på en bok.

Men jag avstår, vill helt enkelt inte. En bok är inte Dubuffets krumelurer. Ej heller berättade jag för kannibalen om On Kawaras avmålade datum.

Leif Davidsen föddes i Danmark 1950 och han är, enligt mitt förmenande, en av Nordens bästa deckarförfattare. Ljusår från svenska deckardrottningar som Camilla Läckberg och Bodil Mårtensson – oläsbar, respektive fullständigt oläsbar. Hårda omdömen, förvisso. Men den som ger ut en bok får finna sig i att alla inte jublar.

Jag känner Bodils förre man. Vi kallade honom Mys-Berra och han var en av de första privatpersoner i min omgivning som skaffade dator, pyntade visst över hundratusen för en Mac runt 1980. Sedan dess har datorerna blivit väsentligt billigare, vilket tydligt illustrerar att det var sämre förr. Men det var en utvikning, en hastig krumelur född i en hjärnvindling.

Den första bok av Davidsen jag läste hette *Limes billede*, på svenska *Paparazzons heder* (2000), och den var utomordentligt bra; handlade om fotografen Lime och en spännande intrig i bland annat Spanien. Utan beskt automatkaffe och gnällande poliser i Ystad.

Några år senare skrev Davidsen om en serbisk dansk, och det var i den bokens förlängning han kommenterade de märkliga benkläder som blottar underbenet.

– Fult, sa Bill.

– Fult, instämde Bull.

En bekant dök en gång upp i sådana för korta, dekonstruerade, brallor och jag låg dubbel av skratt. Vi skulle käka räkor på räkprämen Glada Räkan – tre räkor i samma mening och det är en medveten upprepning. Hans byxor var ljusgrå och försedda med tampar, och det var länge sedan jag hade så roligt. Fullt jämförbart med de glada vrål Ravan Abd-ul Ghaffour och Hans Majestät Mohammad Zahir, då i exil, utstötte när jag berättade för dem att prosten Werner hållit en högmässa för hundar, katter och undulater i Malmö. Och minst lika roligt som att beskåda fragmentiseringen av en husvagn. Men det senare är att gå händelserna i förväg. Den nyfikne får vänta tills sidan 60.

Jag högaktar Leif Davidsen för hans utfall mot underbensblottarna! *Hamdulillah!*

Herregud, det är ju lika löjligt som att sommartid se en vuxen man iförd kortbyxor i en europeisk stad.

Men en slik anmärkning fungerar inte i Sverige, och den

som faller den stämplas omedelbart som snobb-kuf-egendomlig av de skattekverulanter som till och med dricker mellanmjölk till maten. Fast jag tar smällen, framhårdar i min latinska bakgrund i ett hav av vita Blend – för utomhusbruk, personnummer, lågprisvaruhus och lösgodis.

Det fulaste som finns i Sverige är att avvika från normen, att sticka ut med åsikter som skiljer sig från mängdens, att tycka golf är underklassigt, och att böcker är viktigare än husvagn. Och om man dessutom, som jag, anser att våra skatter är låga så är man körd.

Lindex var ett av de företag som introducerade underbensblottare för damer i Sverige, medan Dressman något senare svarade för den manliga versionen.

Första gången jag såg detta plagg i ett Lindexfönster kallades det hi-waterbyxa, där prefixet *hi* uttalas *haj*; som fisken. Det är en språkligt sett ganska märklig konstruktion.

Även brallan är märklig men affärsidén är smart. Man snålar in på tyget, tar samma pris som för normala benkläder, och kallar företeelsen *mode*. Vill man ha maximal utdelning kan man också sälja de syende kinesernas njurar till Dubai.

Hus har alltid roat mig, var en gång adjungerad i en byggnadsnämnd.

Ett av de första ärenden som drogs gällde en nyöppnad Lindexbutikens skyltar, vilket är symptomatiskt för svenska byggnadsnämnder. Bygglov för anskrämliga hus-gallerior-köpcentra kan klubbas igenom på några minuter men när Lindex och liknande företag ska sätta upp en skylt så diskuteras den estetiska effekten på fasad och gaturum i timmar.

I mitt fall fick Lindex krympa skylten, sedan stadsarkitekten proklamerat att den var anskrämlig.

– Ser lika jävlig ut som kläderna dom säljer, sa han.

Han var inte svensk, och bar sidenskjorta.

Idag finns det Lindexskyltar och underbensblottare överallt, fast just nu kallas plagget capribyxa.

När jag var barn sa man piratbyxor.

Min egen erfarenhet av pirater är begränsad, har faktiskt bara råkat ut för sådana en enda gång, och jag vet fortfarande inte om det var pirater eller underbetalda statsanställda. Men vilket som så var det i alla fall en form av piratism – av den landburna variant vars utövare kallas stråtrövare, allternativt vägpirater.

Det var Murtaza som körde och vi var på väg från Birjand till Zahedan i stark novemberheta med några otrogna i baksätet. Året var 1974 och kafirerna kom från Tyskland och Schweiz.

Plötsligt, i en kurva mellan bergsidor, fanns en hemgjord vägspärr och vid den några män i grå överdragskläder. De bar alla gevär av något äldre modell, det kan ha varit en typ av Mauser.

De sa inget men av gesterna att döma ville de ha pengar, och jag uppmanade våra passagerare att ge karlarna femhundra rialer var. Murtaza slapp betala och jag kom undan med en hundring, sedan jag tilltalat grågossarna på farsi.

Männen kan ha varit riktiga rövare men de kunde lika gärna varit soldater som drygade ut sin kejserliga sold. Eventuellt för att kunna köra till Zahedan och köpa platåskor, vilket just då var ruskigt inne i Iran tillsammans med utställda brallor och slimmade skjortor, och i Zahedan – trerikesröset mellan Iran, Pakistan och Afghanistan – fanns en egenartad smuggelbazaar ute i öknen.

Vägspärren är min enda erfarenhet av pirater – skröndragaren på Kivik undantagen, och à propos detta näringsfång så äger jag en tecknad bok - *une parodie sexuelle de Tintin* - utgiven av det obskyra förlaget *Editions Pire-raté*, utan ISBN-nummer.

I detta alster, av min son – han som var med i Kairo – benämnt Dumma Tintin, ägnar sig Tintin och hans vänner åt

köttsliga fröjder. Således begår vår hjälte Bianca Castafiore bakifrån och låter henne utföra fellatio, innan han idkar sodom med Milou. Samtidigt som Haddock och Kalkyl leker med varandra, och boven Rastapopulos mutar småflickor med slickepinnar. Följt av en intressant s/m-sejour mellan betjänten Hector och manhaftiga Irma.

Tintin betyder ”stapelbäddstapelbädd” samt ”inte alls!” på franska. Alternativt ”vinfatsunderlagvinfatsunderlag”.

Påsatt Milou. I Sverige är märkligt nog sex med djur tillåtet. Ett förbud mot detta diskuterades senast för ett par år sedan men vann inte gehör, sedan bland annat en till bonderörelsen knuten organisation inte fann dylik lagstiftning nödvändig. Alltså kan man undra vad svenska uppfödare av köttdjur sysslar med på lediga stunder. Om de i EU-gemenskapens namn låtit sig inspireras av syditalienska getaherdar.

Första gången jag besökte Kivik kopplade jag inte. Kunde inte förstå varför man kallade en ICA-butik för Piraten – hade just sett en vrakeka och associerade i helt fel banor. Ungefär som när lundaprofessorn Sven Nilsson trodde att Kivik ursprungligen befolkats av människor från dagens Libanon. Det var i samband med tolkningar av den kungagrav vars röse knappast var avsett för en kung men väl för offrade tonåringar.

Kivik som sjörövarnäste? Som Alger på 1700-talet då även den svenska regeringen betalade tribut till staden för att undgå havsbanditer.

Barndomens piratbyxor vid italienska stränder var för övrigt samtida med matinéfilmen *Kapten Blod*, och självfallet lekte vi understundom sjörövare.

Kapten! Den svärfar jag aldrig träffat var beriden militär, och han hade nog gillat underbensblottarna. Framförallt därför att sömnaden av dessa kräver mindre tyg – och därmed mindre kontantutlägg – för den med nål och tråd händiga. Således tillskyndade han starkt sin dotters tillverkning av minikjolar för eget bruk den gången då det begav sig.

Ahmads benkläder hade dock inte gått hem. Han bar *tomban*, och det är så långt man kan komma från tygsnål byxa. Och över den en nästan lika voluminös *perhan*, långskjorta.

Själv viker jag ibland upp mina jeans, efter att först noga ha kollat hur många centimeter modebloggarna anbefaller.

Kapitlet om när en husvagn gick åt fanders

När Kairopojken blivit stor tog han examen, avverkade ett par jobb i Sverige och emigrerade till franska Schweiz – föregånget av några år i Amersfoort.

Det var den senare omständigheten som förde mig till Nederländerna ett antal gånger. Herregud, det var ju bara att starta hojen. För att nittio mil senare, och i kvällningen, taxa in i den amersfoortska stadsdelen Kattenbroek.

Kattenbroek är arkitektoniskt intressant, sovstad i gammalt (och förmodligen en gång fuktigt) dynlandskap, totalt gestaltat för ett tjog år sedan av en hindu, och bitvis kringflutet/genomkorsat av kanaler, så att flera av husen har strandtomt med roddbåtparkering.

Husen, huvudsakligen kedje, har i kluster lånat element från olika kulturer, från pueblobyar i Mexico till hutongtak från Kina och buffeltegel från Indonesien. Samt holländsk senmedeltid.

Det spännande är att nästan samtliga byggnader är uppförda

för potentiell expansion – med klara bygglov och installationer för den som vill addera ett våningsplan. I området finns också två offentliga utsmyckningar: en jättekuk av nätomvärvd brun torv, och en gjuten bronsplatta som fallit från skyarna och krossat en get – likaså gjuten i brons.

Hit körde jag alltså ofta, lånade huset när junior var borta, umgicks med grannar och gjorde exkursioner.

Därmed har jag nått fram till det fjärde komprimatet. Med rubrik som på föregående sida och stickorden – förutom Amersfoort – nu flyger dasset, och reklam-public service.

Den aktuella kvällen när husvagnen fragmentiserades var min son annorstädes och jag satt solo på mellanetaget i hans trevåningshus och tittade på TV. Tillsammans med ett stort glas rödvin och en gammal ost, som salubjuds under namnet *oude kaas*. Jag betvivlar att jag var helt nykter.

För att den text som nu följer ska bli begriplig krävs en liten utvikning om boende på resa.

Att bo hemma hos folk är uteslutet om de inte är bortresta, och/eller har mycket stora utrymmen. Den inställningen är dessutom ytterst latinsk.

Endast svensken kinesar på golvet hos andra, eftersom han är för snål för att unna sig ett hotellrum.

Bland det jävligaste jag vet är att ha nattgäster i mitt hus, bland annat därför att vi blott har en toalett. Och det är med nattgäster som med gammal fisk: efter två dagar börjar de lukta.

Jag har ofta hälsat på släkt i Frankrike och Tyskland men aldrig legat över hos dem. Vi har umgåtts från morgon till kväll men när natten nalkas gäller hotell-pensionat-värdshus. Så går det till i det Europa som svensken anser sig delaktig i. Och när exempelvis min son kommer till Järrestad med sin fru har vi bokat ett B&B. Ty jag vill ha mina nätter och morgnar ifred med min fru, och anser att andra bör få njuta av motsvarande.

På resa bor man alltså i normalfallet på hotell, alternativt campar eller färdas i husbil. Jag har full respekt och förståelse för människor som tältar i naturen, och en husbil skulle jag gärna vilja ha: inte för att spara in på hotellkostnader utan för att förlänga äventyret – ha min arbetsplats med mig om jag vill vistas ett halvår i Turkiet eller Nordafrika.

Husvagn är däremot snålhetens yttersta – och bökiga – manifestation. Det är bara att titta på någon av alla dessa

parkeringsanläggningar där folk sitter och grillar osunda grisskankar och köar utanför det offentliga dasset för att slippa göra rent sina egna.

Av det nyss sagda torde glasklart framgå att jag avskyr husvagnskulturen, och sedan får omgivningen tycka vad de vill om min uppfattning.

Där satt jag alltså framför TV:n i Amersfoort med rött från Sydafrika och en gammal ost, när hallået annonserade nästa inslag. På public servicekanal givetvis, eftersom jag aldrig tittar på de kommersiella.

Sydafrikanska viner är ofta hantverksmässigt välgjorda, är vad jag kallar *hederliga*. Och det handlar *nota bene* inte om att snobba med dyra drycker. Ty ett vin får gärna vara enkelt och billigt bara det har en klar proveniens och inte är någon egenartad blandsoppa – eller är förpackat i papplåda; det senare eftersom lådvinerna innehåller dubbelt så mycket sulfiter som buteljdryckerna.

Det program som var på väg att rulla ut från bildskärmen handlade om hur man snabbast upplöser en husvagn i dess minsta beståndsdelar. Och det var lika mycket konsument-

magasin som underhållning.

Bildentré: Det ligger en husvagn på taket, kopplad till en vanlig personbil, och platsen är någon sorts motorbana.

Föraren kommer in i bilden, hälsar på programledaren och säger några ord till de tittare som liksom jag sitter förväntansfulla framför sina TV-apparater. Sedan kollar han dragkroken, gör en mjukstart och börjar släpa, kör kanske tio-femton km/h.

Taket får sina repor men vagnen är fortfarande intakt.

Bilen axar gradvis, på väg mot sjuttio-nittio, och där ligger taket som en sönderriven konservburk på körbanan. Metallspånor och fragment strösslås över marken.

– Hur lång tid ska det ta? frågar programledaren spämt, samtidigt som tempot skruvas upp.

Nu kör han med husvagnsväggarna släpandes mot underlaget, begår en veritabel chassireduktion, och det låter om ekipaget när det bit för bit slipas ner. En soffa sticker iväg, yr som fnöske kring slöjor av mörkmönstrat tyg, och skåpluckor far som lossrivna boksidor genom luften. Följt av den triumfatoriska höjdarrepliken, framförd på upphetsad nederländska:

– Nu flyger dasset!

Det tog sju minuter att destruera husvagnen totalt. Så att

personbilen blott drog hjulpar och underrede vid final och målgång.

För husvagnshatare var det stor och informativ television.

Jag låg bokstavligen dubbel av skratt under programmets gång, och jag minns att jag tänkte att jag skulle berätta om tilldragelsen för mina husvagnsägande grannar när jag kom hem. Menar att det kan vara bra att veta hur många minuter en Kabe Smaragd, eller liknande, håller vid färd på tak.

Middelboes pappa berättade att han också haft fruktansvärt roligt åt en husvagn en gång för ett dussin år sedan.

När det samtalet utspelade sig var Middelboe president för Hells Angels i Köpenhamn, höll hus i en beramad fastighet på Titangade och det var innan pansarskotten föll. Fadern, elegant skraddad äldre gentleman, hade kommit förbi för en fika. Han var professor, disputerad till skillnad från åtskilliga av kollegorna vid Malmö hi-school där det räcker med kandidatexamen för att erhålla en professur, och av någon anledning kom vi in på husvagnar.

Sannolikt berodde glidningen i samtalet på att det låg åtskilliga små bilverkstäder i grannskapet.

Pappa Middelboe sa att han nyligen sett en husvagn vika

sig från dragbilen i ett vindfång, varvid ekipaget slog in i ett räckes så att ett fönster krossades – och ut mellan fladdrande gardiner kom fyra pelargoner med krukor och allt.

Det var en fruktansvärt lustig scen, tyckte han. Krukväxter i flykt på högtrafikerad väg, medan bilens förare otillåtet satt och tjafsade i mobiltelefon.

Husvagnsägare inser troligen inte humorn i detta. Ej heller om Pipilotti Rist valt en dylik för sin kniphofiaattack.

I Europa är det för närvarande endast Sverige, Serbien och Malta som tillåter mobilskrikande under färd. Fenomenet kallas noll vision.

Kvällen i Amersfoort gick och efter fragmentiseringen kom vädret, sponsrat av – vill jag minnas – ett företag som tillverkar laxermedel.

Inte ens den nederländska statstelevisionen är reklamfri, en omständighet som ständigt får mig att hylla Sveriges Television. Den som med rätta kallar sig *fri*.

Människor som glor på TV 4 kan bli sådana.

Mot natten avslutade jag den sydafrikanska flaskan. Funderade på det sorgliga faktum att tre statsmän jublade när den kinesiska regimen lät slakta tusentals ungdomar på Himmel-

ska Fridens 1989. Två av de applåderande var Mengistu och Arafat.

Den tredje heter Nelson Mandela.

Jag släckte ner i huset, vädrade en stund och kollade att de båda ytterdörrarna – mot trädgård respektive gata – var låsta. Härefter gick jag på ett dass som inte gått åt fanders och tömde blåsan inför sänggåendet, medan en hastig tanke osökt slingrade sig från England till en av uppväxtstadens många juvelerare.

Det där med England är ganska naturligt när blick och stråle möter ett oklanderligt vitt sanitetsporslin.

Juvelerarens entré kräver dock en inte allom given insikt.

Kapitlet om André Gides titelmässige namne

Ögnar stickordssidan inför det femte komprimatet, ser att jag – förutom André Gide – tänker skriva om Pieter-Peter, en växlad femtiolapp och ett horhus i Deventer.

Att min dåvarande fru, numera avliden, och jag valde att ge vår son förnamnet Peter har en mycket rationell förklaring. Vi bodde åravis utomlands och ville ha ett namn som fungerade någotsånär internationellt, och som samtidigt saknade uppenbart kristna belastningar.

Herregud, blott en Luther kallar sitt barn Krist Offer, Gudmund eller Gottfrid, och i det predikamentet var Peter okej. Dessutom var vi på flytten till Chittagong, och även i den miljön skulle hans förnamn inte vara outtalbart. Till skillnad från Sverker och Lennart.

Namn intresserar mig, som en parentes, mycket; funderar ofta kring deras betydelse och i förekommande fall deras etniska parametrar. Svenskar heter Jackebris, armenier Sarkissian, och så vidare.

Det blev alltså Peter, och jag tänkte inte på att detta skäli-gen alldagliga namn också är ett franskt verb. Som bland annat betyder ”att fjärta”; fast då skrivs det med accent över det första e:et. Därför kallar han sig numera Piter, nästan precis som trädgårdsformgivaren i Hummelo.

Till Piet Oudolf for vi – min nuvarande fru och jag - i senaps-gul Twingo en handfull år innan löjligen euron infördes, och det var svårt att hitta. Det var en jäkla massa kanaler, polderland och markavägar, och alla samhällen vi passerade hette något i stil med Schwezmmengdejk.

Hon körde, jag läste inte kartan tillräckligt noga. Hon är passionerad och kunnig trädgårdsmänniska, och vi kom så småningom rätt – möttes av *heer* Oudolf i grindhålet.

Det kostade tjugofem gulden, då omkring en hundring, att komma in så jag gav Oudolf en femtiolapp och sa att jag istället skulle ta en promenad i grannskapet, varpå han något besviket halade upp börsen och överräckte en tjugofemsedel.

Därmed var entrén löst och jag kunde sträcka på benen längs en smal kanal som jag inte kommer ihåg vad den heter. Det var grönt och frodigt, kossor betade, och på avstånd såg jag både prämar och kvarnar.

Rembrandts far var mjölnare, och när man befinner sig i de låga länderna och ser en mölla är sådana plötsligt uppdykande referenser oundvikliga, och eftersom Rembrandt under en period tjänade ohemult mycket pengar kunde jag heller inte undgå att fundera över den nya europeiska valuta, vars stundande införande diskuterades på alla platser där människor diskuterar.

Med facit i hand kan jag blott upprepa att euron är löjlig, och då menar jag valutan och inte den industrirobot-neurologiska forskningsprojekt-inkontinensmedelföretag som haft glorian *euron* som inregistrerat namn långt innan papisterna började tänka i termer av Monopolpengar som gemensamt betalningsmedel. Inte ens motiven på sedlarna är autentiska, och den som vill fördjupa sig i detta kan låna min bok *Hazeldonk Express* på biblioteket.

På Rembrandts tid var tulpanlökar hårdvaluta, och min far blev en gång erbjuden att köpa ett verk av mästaren. Det var på femtiotalet och verket var en etsning för vilken ägaren ville ha tusen kronor men fadern sa nej och avfärdade affären med orden att han inte ville ha trycksaker på väggarna, och det var lika dumt som när jag i sent sextiotal lät bli att köpa en signerad

Marilyn av Warhol för hundra dollar; på grund av penningbrist.

Dessutom är myntenheten euro lika fördummande som den förenklade självdeklarationen, eftersom den reducerar allmänhetens förmåga att räkna. Samtidigt som den berövar oss den verkliga känslan av att resa: växla pengar i ett hål-i-väggen, konvertera i huvudet när man går i butik, undra hur många lire det går på en österrikisk schilling. Det blir utslätat, precis lika anonymt och opersonligt som att stöta på HM-Expert-IKEA i land efter land, eller McDonalds-Pizza Hut-Starbucks. Utanför Sverige kan man dock få litet omväxling genom att tanka på Esso-BP-Elf-Slovnaft.

Samlingen av Rembrandts etsningar i Amsterdam är förnämlig, och när jag var där senast – för ett par år sedan – hade jag gudomlig tur. Ty det var samma dag som van de Wetering bekantgjorde för världen att man autentiserat fyra små oljor på pannå, och jag fick till och med hans tillåtelse att fotografera dem – utan skyddsglas och liknande; kunde nästan röra vid de bemålade ytorna.

Nästan röra vid målningarna. Där satt historiens sönder-tjatade vingslag, och första gången jag erfor något liknande var när jag 1974 inträdde på min arbetsplats hos Karl Jettmar i Heidelberg, och han sa någonting i stil med att ”om min far inte hade

varit en sån jäkla estet så hade världen sett annorlunda ut”.

Först fattade jag ingenting men efter en stund klarnade historien.

Det var Jettmars pappa som avvisade Hitler när führern in spe sökte in vid konstakademien i Wien.

Ett annat självupplevt vingslag kan hänföras till omkring 1995, då jag intervjuade Gunnar Nylund och frågade honom hur det kom sig att han som finlandssvensk var född i Paris.

Nylund, formgivare vid bland annat Rörstrand, plirade med gammelmansögon och sa på obetalbar sjungande finlandssvenska.

- Jo, du förstår att far blev ovän med tsaren, och mor var på dessängen, så dom blev tvungna att *sjappa*.

Ovän med tsaren! Och där satt jag med produkten av dessängen och drack för kallt italienskt rödvin, medan skolboks-kunskaperna passerade revy: Bobrikov, deportationspolitiken, Schauman...

Jag hade släkt i St Peterburg före revolutionen. Några dödades, ett par flydde till Finland, och den unga flickan Eva tog sig på något sätt – enligt hörsägen – till Harbin. Om det är sant, och om Eva inte var infertil, bör jag således ha blodsfränder i Kina. Men om detta vet jag inte ett dugg.

St Peterburg. Stadens namn stavas så på ryska. Vilket kan vara intressant att veta för alla de mediasvenskar som envisas med att skriva den kinesiska huvudstaden Beijing, samtidigt som Torino förblir ett tyskt Turin.

Det tog väl någon timma för henne att begå Oudolfs trädgård, och vi skulle vidare till Paris men en viss trötthet gjorde att vi redan vid utfarten från Hummelo bestämde oss för att hålla nattläger i Deventer.

Till Paris! En stad som, för att underdriva något, hyst många författare, och eftersom André Gides namn dök upp i kapitelrubriken så både föddes och dog han här. På rue de Medicis respektive rue Vaneau, med mellanliggande visten kring Jardin de Luxembourg; i spänningen mellan asketism och livsbejakelse. Han ”kom ut” vid ett besök i Alger 1893, och var som författare synnerligen produktiv, fick Nobelpriset 1947 och så vidare men det är att gå händelserna visavi Oudolf i förväg.

Vi var alltså ganska trötta när vi taxade in i Deventer för att leta hotell, och på något sätt kom vi in på en gatstump befolkad av horhus.

Det var det gamla vanliga stuket *à la mode* Amsterdam med damer i skyltfönster, och det som slog mig mest var att de

vi hann skymta såg mycket bra ut – där särskilt ett par långbenta kvinnor av förmodligen afrikanskt ursprung tronade som galjonsfigurer.

Nu är horhus i min begreppsvärld ett tecken på manlig sexuell nöd, och blotta existensen i en frigjord del av den moderna världen är beklämmande/förnedrande. Samtidigt har jag alltid inbillat mig att regelrätta bordeller är ett storstadsfenomen – ofta med anknytning till hamnar, och inte något man hittar i småstäder som Deventer med totalt nittiosex tusen invånare.

Förekomsten av mer eller mindre offentliga etablisseman för mekaniska rörelser med könet - och mot betalning samt exponerande varorna - i västliga städer som Amsterdam, Rotterdam, Hamburg, Frankfurt, Paris, etcetera förvånar mig inte. Men i Deventer höjde jag ett ögonbryn, eftersom det var så oväntat.

I Europa söder om Öresund är städer med mindre än hundra tusen invånare egentligen bara hålor och byar, och Deventer skulle med det synsättet snarast vara en sorts Säfte eller Ånge i Holland.

Låt oss flanera bland horhusen i Ånge! Nej, det är en otänkbarhet. Gudskelov. Mentaliteten i Sverige, inklusive synen på kvinnan, är inte densamma som i resten av det tjugusiga EU.

Efter kroken i centrala Deventer bytte vi gata, och fann ett hotell – något multinationellt och opersonligt som kunnat ligga nästan var som helst på jorden.

När frukosten var avslutad påföljande dag körde vi in i Utrecht för att dricka förmiddagskaffe, innan färden skulle gå vidare till Paris.

Kaféet var ett sånt man kallar *brunt*, vilket innebär att man också serverar alkohol, och efter en halvtimme, en cigarr och för hennes del två Marlboro lights, blev det dags att betala.

Kyparen fick tjugofemman jag fått tillbaka som växel av Oudolf men då blev det stopp.

– Inte giltig, sa han.

Den blick jag gav honom var förvånad och jag grävde upp två gröna *vijfbiljetten* med gubben Vondels bild på framsidan, och därmed var allt frid och fröjd. Det händer ju att sedlar dras in, precis som skedde med den svenska pappersfemman och papperstian för inte allt för många år sedan.

Gubben Vondel skrev tragedier med bibliska motiv, och gav långt senare namn åt en park där det i god liberal anda är tillåtet att skjuta upp heroin i venerna tills man dör.

Jag hade inte lust att förlora motsvarande hundra kronor, så jag gick direkt till banken från kaféet och bad att få sedeln inlöst.

Kapitlet om det som tungviktsboxaren aldrig skrev

Komprimat nummer sex består av ett konstaterande som ut-
säger att litteraturens mest dekonstruerade verk är *Karawane*
av Hugo Ball (1916), underförstått enligt min mening. Om
årtalet råder dock viss oklarhet, eftersom olika källor daterar
texten till 1916, 1917 och 1920. Själv satsar jag på 1916
men på den punkten är exaktheten av underordnad betydelse.

Hittade naturligtvis karavanen på nätet, slapp låna gran-
nens kopiator. Återger Balls ord in extenso, sammanlagt
tvåhundra-trettionio odödliga tecken inklistrade i mitt manu-
skript.

jolifanto bambla ô falli bambla
grossiga m'pfa habla horem
égiga goramen
higo bloiko russula huju
hollaka hollala
anlogo bung
blago bung

– Falsk, sa kassören kallt. Var har ni fått den ifrån?

Falsk, inte blott ogiltig.

– Vet faktiskt inte, svarade jag, fick den nog som växel på
en bensinmack eller så.

– Tyvärr måste vi konfiskera den.

Makalöst, hann jag tänka. En falsk sedel från Piet Oudolfs börs.

Sedan var det inte mer med den saken, och jag fick signera
ett papper. Uppenbarligen insåg kassören att ytterst få falsk-
myntare går till banken med sina produkter, och kyparen hade
nog ringt till polisen om han inte hört att jag var utlänning.

Ibland är det bra att inte tala ett språk klockrent.

Jag vägrar att tro att Oudolf är falskmyntare – ”det får du inte
skriva”, sa hon; ”sedeln måste ha varit en tillfällighet”.

Blomstermannen som en kollega till van Meegeren?
Knappast troligt. Och det var då jag kom att tänka på André
Gide.

På de gamla franska francsedlarna - de lövtunna och prass-
lande med knappnålsstick i de övre vänstra hörnen eftersom
fransmän inte använde gem, liksom på gulden av papper, fanns
alltid en tirad om falskmynteri jämte hänvisning till de lag-
rum enligt vilka kontrefaktörerna skulle straffas.

Så ska en slipsten dras, tala om för folk vad som gäller!

blago bung
bosso fataka
ü üü ü
schampa wulla wussa ólobo
hej tatta gôrem
eschige zunbada
wulubu ssubudu uluw ssubudu
tumba ba-umf
kusagauma
ba-umf

Om dadaismen kan mycket sägas. Alltså låter jag bli, nöjer mig med att hänvisa till diverse uppslagsverk. Samt meddela att jag befann mig i Sverige den tjugofemte juni 1959. Inte i Zürich, inte i Zagreb.

Minns den polske kannibalens utläggning om Dubuffets krumelurer överförda till litteratur.

Det skulle alltså vara fullt möjligt att skriva en bok som bara består av en handfull ledord och överlåta resten till läsaren – ungefär som tanken var bakom *Prix Nobel*. Ge en ram, med andra ord.

En deckare skulle i så fall kunna reduceras enligt följande.

Jag skar halsen av min odrägliga moster, stal hennes pengar och juveler, och flydde till Singapore. Där var det ruskigt varmt och klibbfuktigt. Statyn av Raffles spejade över hamnens vatten. Tre dagar senare åkte jag dit sedan en nitisk bankman avslöjat att de nystulna tusenlappar jag önskade växla var falska.

Lars Gyllensten träffade jag en gång, à propos svenska ballerier, på en av Fyrisåns broar – nära Histologen - där han stod och vegeterade över en burk starköl.

– Det är dyrt att leva, sa han. Men det är värt det.

Tungt!

Lika tungt som den skylt som tidigare satt på fasaden till hans arbetsplats: Institutet för rasbiologi.

Den som önskade kunde fortfarande höra docenten Bertil Lundman föreläsa om negrer.

Första gången jag läste *Karawane* blev jag grymt fascinerad. Ett mer nedbrutet/demonterat verk kan knappast tänkas. Och bilden, det svart-vita fotografiet, av Hugo Ball i kubistisk kostym! Man Rays strykjärn med spikförsedd undersida!

Eller: *Jedermann sein eigener Fussball*.

Fotboll som syltmunk.

Men: räddade verkligen Picabia Arp från förstoppning?

Många av dem höll till på Cabaret Voltaire, vilket torde vara Schweiz enda bidrag till den fantasifulla humorn.

Fast ur-dada kommer från Réunion i form av den sedan länge utföda dronten; på franska *dodo*. Mer dada kan det inte bli, och på bahasa malay betyder dada knark.

Dada kills står det på skyltar vid gränsen när man kör ner från Thailand, och det är en dubbel sanning eftersom narkotikasmyglare hängs upp.

Åke Hodell fortsatte i snarlik tradition med *General Bussig* och *I gevääääär*. Men då hade ännu ett krig förlänat dikten ett mått av allvar som inte fanns när Tzara tog en tidning, tog en sax.

Hörde Hodell *live* en gång. Han stod på en låda och deklamerade. Lät nonsens bli blodig verklighet; och avståndstaganden mot allt uniformerat.

Jag skålar för honom med samma intensitet som min avsky för korporaler-bushmän-soldatesk-moderater och allsköns annat löskefolk.

Den där kvällen/natten i juni 1959 minns alla i min genera-

tion, liksom naturligtvis även de som var äldre än jag när det begav sig.

Kvällen i fråga var skir sommar, och när det vart ljus svensk natt knockade Ingemar Johansson Floyd Patterson i tredje ronden.

Hela Sverige jublade, och innan direktsändningen gick i radio hade vi satt upp hemgjorda Ingoplakat i våra fönster.

Ett tjug år senare öppnade Floyd hamburgerbarer i Stockholm, Uppsala och andra städer, och Ingo hamnade så småningom på demensboende.

Hans morsa hette Ebba, och han gillade hennes köttbullar. Innan världen fick Pol Pot och Srebrenica var det stora nyheter.

Dada var *homo ludens*, antologiserad på svenska 1986 och tryckt av Bakhålls-Örjan i Lund. Jag bläddrar ofta i boken, njuter av texter, collage och bilder.

Samme Örjan fick in en välförtjänt femetta påföljande år då han gav ut Mahfouz *Sorl över Nilen* innan Nobelpriset beaktgjordes.

Mahfouz var oerhört produktiv, skrev en handfull bra böcker men huvudparten av hans titlar var ändå skräp. Liktydigt med ytterst enkla pigromaner som gick som följetänger i egyptisk press, och som aldrig översatts till europeiska språk.

Om någon i Svenska Akademien kunnat läsa arabiska hade de nog tagit sig för pannan.

En gång bevistade jag en arabisk filmfestival, där man bland annat visade flera av Mahfouz filmatiserade pigromaner, odubbade och otextade.

En film handlade om en ung man i Kairo. Från sitt fönster betraktade han dagligen en kvinnas göromål i en lägenhet på andra sidan gatan.

När hon låg på knä och skurade fick man se hennes svängande häck, medan den unge mannen stod och onanerade – med bild klippt strax över bältet för att censuren inte skulle få slag. Symboliskt visades samtidigt en slurpande vaskastöt som rensade ett avlopp, och när det äntligen gick för ynglingen fick publiken beskåda en ensam gungstol som gungade av egen kraft tills rörelsen avklingade. Det var storslaget, svart-vitt, och fyllt av kraftfull symbolik!

När Ingo var på uppvisningsturné en tid efter segrarmatchen fick jag hans autograf. Han var inhyst på Olagliga Ottos hotell, och vi var en handfull ungar som stod utanför och väntade på att han skulle komma ut.

Jag fick behålla kulspetspennan som Ingo skrev med, och den sålde jag senare till ett freak som samlade på Ingoprylar

och som lät rama in skrivdonet i gillestugan, så att han senare kunde förevisa den och stolt säga ”jag har en penna som tillhört Världsmästaren”, och att vi kallade hotellet för Olagliga Ottos beror på att dess frimicklande ägare en gryning påträffades i hamnbassängen sedan någon ilsken sjöman slängt i honom, när han försökte pruta på den smuggelsprit han sålde under disken.

Det var svenskt femtiotal så det skrek om det. Alla unga bar Algotsjeans, eftersom importförbudet ännu inte hävts, och *raggarbilarna* tjöt på Storgatan efter mörkrets inbrott.

Somliga hade en skylt på bakrutan där det stod SKRATTA INTE, DIN DOTTER KAN LIGGA I BILEN!

Ordet ”invandrare” fanns knappt. Däremot flyktingar från Baltikum, och senare Ungern. Samt en inflyttad mörkhårig italienare som kallades *Caramba*, och som sålde gipskattor från en spånkorg på torget.

Snoddas hängde kvar i luften, Owe sjöng om Albin, och Karusellen drog människomassor.

Analogo bung! Dekonstruktionen av en karavan är en kamel.

Kapitlet om konst och lakritskonfekt

Det näst sista komprimatet börjar sakta att växa över skärmen, och stickord från det upptejpade papperet på handskriftsbordet virvlar genom skallen; med Bassetts och konsthallar som bärande tema. Lakritskonfekt alltså. Inte felstavad hund, inte krogägare i vilda västerns Dodge City, inte störtad rymdflygare – även om den senare ger en yrkesmässig referens till den lågsniffande Åke Hodell.

The Wild West! Som barn trodde jag att det hette vilda västern, eftersom alla dessa revolverskyttar bar väst till sina rakbenade jeans och boots.

Bassetts och konsthallar, två ord som jag tveklöst kan koppla till konstruktivismen!

Tidigt 1900-tal och oro i Ryssland, Schauman sköt Bobrikov i Helsingfors, och i St Peterburg var allvaret större än i Zürich-Zagreb-Berlin. Ball och hans vänner lekte, medan deras ryska tidsbröder i konsten byggde-skapade-konstruerade. Dåtidens

Meccanopojkar, för att tala med Jan Myrdal.

Revolutionen kom och sannolikt var den förlösande för den grupp av bildkonstnärer som bar upp avantgardet. Män som *konstruerade* inför den nya tiden och den nya människan, ville handfast förena teknik och konst.

Listan kan göras lång: *Monument till den tredje internationalen*, och *Hörn i kontrarelief* (Tatlin), *Lenintribunen* och *Proun* (El Lissitzky), *Architecton* och *Gota* (Malevitj), *Hängande konstruktion* och *Arbetarklubben* (Rodchenko)...

I den Rodchenkoinredda klubblokalen hade jag gärna suttit och förtärt något flytande, kanske funderat kring den estetik som Lunacharsky formulerade, kanske spiset en portion *ikra*, kaviar.

Under sent sjuttioal kostade den portionen en och en halv rubel, sjuochfemtio enligt officiell kurs; styvt en krona om man köpt sina rubler hos Pars Ram i Kabul, och den enda gången jag hamnat i krogslagsmål var efter ett sådant intag i Samarkand.

Det var när en rysk huligan – alltså en etnisk ryss – insisterade på att jag skulle köpa ett av hans luder och inte accepterade ett avböjande *njet*.

– Duger inte mina kvinnor åt dig, skrek han, och sedan small det.

Jag kunde inte låta bli att golva honom.

Polisen kom naturligtvis men eftersom det fanns oräkneliga vittnen släpptes jag efter förhör och kunde se den moskovitiska statsoperan framföra Aida någon timme senare. Omgiven av kostymryssar och uzbekertajiker i kalott och *chapan*.

Millennieskifte, höst och nyöppnad bro. Det var bara att glida över (bil, MC) eller glida under (tåg). På andra sidan öppnade sig Danmark. Knud W. Jensen levde fortfarande, och det skulle bli vårt sista möte. Mitt sista samtal med mannen som sålde sin fars mejerier och skapade ett konsttempel i Humlebaek. För idag, när detta skrivs, femtio år sedan.

Den hösten alluderade allt i regionen på broar, och Louisiana excellerade med *Vision og Virkelighed* under paraplyet *Kulturbro 2000*. Som även rymde *vitt* på Rooseum, och Greenaway på Malmö Konsthall; med mera.

Bron som ingenjörskonst hade nog tilltalat de ryska konstnärerna: förenat teknologi och nytta med visuell skönhet.

Det enda felet är det höga överfartspriset, vilket Kvällsposten påpekar med en streamer varje dag på ledarsidan.

Jag körde faktiskt över bron på motorcykel några veckor

innan den öppnade; med tillstånd som journalist och blev därmed sannolikt den första Harley'n i världen som rullade ut över sundet från Lernacken.

När jag kom hem var det ingen som trodde mig, innan jag framkallat filmen och visat upp bilderna på min FXD vid pylonerna på högbron. Där jag också åt matsäck, rökte och snackade med jobbare.

När Louisiana öppnar en ny utställning bjuds alltid media in någon dag före invigningen. Det är mycket trevliga och belärande tillställningar, som börjar med föredrag och slutar med vinlunch och stimulerande samtal.

Luncherna är vanligtvis ganska generösa små höjdare, vilket får till följd att åtskilliga svenska kulturjournalister – med betald resa - enkom kommer för den fria maten, utan att efteråt avlåta en enda tryckt rad.

Detta är symptomatiskt. Svenskar – inte alla men många – är nämligen av naturen snåla, så snåla att somliga inte ens kan betala sina Toblerone eller skinnjackor ur egen ficka. Jag har för övrigt aldrig träffat en svensk som inte bedragit-förfalskat-stulit om chansen givits: från köpta/utförda svartjobb och deklarationstrixande till cigaretter debiterade som bensin för

firmabilen av macken, och *ex* arbetsplatsen hemburna tejp-rullar-pennor-kollegieblock. Jämte privatbrev körda genom jobbets frankeringsmaskin. Plus alla jävla e-mail med recept på blomkålsgratäng som ständigt skickas runt över världen på betald arbetstid.

Den enda fråga som den *grävande* pressen aldrig ställde till fru Toblerone var varför hon inte använde sitt eget kort. Jag menar, det måste ju vara ganska krångligt att köpa en vara med arbetsgivarens betalkort, för att senare anmäla detta till lämplig kamrer som reglerar det hela antingen genom löneavdrag eller bokförd inbetalning. Och till schweizisk choklad återkommer jag.

Dessa luncher i konsttemplet tjänar också som en mätare på varje utställnings attraktionskraft: tycker man att utställningen är mindre intressant kommer hela horden en kvart för tidigt till matborden, annars dyker man upp prick tolv. Men när *Vision og Virkelighed* visades kom alla för sent till taffeln, och alla var betagna av det man sett. Att så många uppslukats av konsten och missat den ljudlösa vällingklockan har aldrig hänt förut, och det är ett betyg så gott som något. Tillika ett bevis på att konsten ibland kan övertrumfa människans mest basala behov: svälter hellre en stund bara jag får se Tatlin!

Och att poeter/konstnärer ska hungra och skapa i fattigdom är ju väl känt. Gäller fortfarande. Med som regel skrattretande låga arvoden – om man inte heter Mankell eller Mamma Andersson.

Det vi fick se mvar ett storslaget svep över hela konstruktivismen. Plus diverse smågodis mellan Bauhaus och Olafur Eliasson; för att blott ta ett par exempel.

Visst blev vi stumma inför Rodchenko, futurister och Mona Hatoum men det var ändå Oskar Schlemmers triadiska ballet (1922) som fick oss att gå i spinn – teaterdockor elegant exponerade mot mörka textilier i ett nedsläckt och spotlight:at rum.

Det var då jag kom att tänka på Bassetts lakritskonfekt, och det sa jag också till Knud W.

– Du har rätt, nickade nestorn, Schlemmer är en lakrits-pralin.

Sedan blev det bro igen, och Greenaway dånade som en naturaliecirkus, och vi åt mozzarellamackor i restaurangen.

Arkitekten Klas Anselms sparsmakade konsthall från mitten på sjuttioalet är optimal: bara en vit låda med perfekta ljusinsläpp – en ikon över funktionell enkelhet, och det var innan museerna blivit konstverk själva. Innan förpackningen

stundtals blivit viktigare än innehållet.

I Stockholm Rafael Moneo, i Ishøj Sören Robert Lund. Och i världen Frank O. Gehry, Daniel Liebeskind, Jean Nouvel, Renzo Piano, Peter Cook&Colin Fournier, Shigeru Ban, Wolf Prix&Helmut Swiczinski....

Li(e)beskind ansågs vid ett par tillfällen heta Lajbeskajnd i kulturradion, och i sådana sammanhang är det illa att inte kunna ett språk; till skillnad från när man vill betala med en falsk sedel.

Louisianas arkitektoniska styrka, slutligen, ligger i ett organiskt växande över tiden. I samklang med naturen.

Jag blev alltså betagen av Oskar Schlemmer, och för att nu – långt senare – kunna skriva/rekapitulera just detta kapitel fann jag mig nödsakad att få tag på ett paket-ask-påse Bassetts lakritskonfekt. På samma sätt som att jag gärna dricker ett glas *pastis* när jag skriver om Simenon, elier tär en *raki* tillsammans med Orhan Pamuk. Alternativt besksurt kaffe när jag läser om Kurt Wallander. Stämningsskapare med andra ord. Jag använder mig ofta av stämningsskapare när jag skriver/läser, och det kan vara allt från – förutom drycker – en bild av Sultan Abdul Hamid till ett mynt från habsburgarna. Eller min

fars vietnamesiska förtjänstmedalj i guld, *Danh-Du Boi-Tinh*.

Därför tog jag hojen in till stan för att söka efter en förpackning med *Allsorts* och skapa en triadisk balett – att därefter äta – vid arbetsbordet; efter att noga ha studerat originalförpackningen. Men jag kammade noll, ty i Sillastan fanns blott diverse Malaco-Cloetta-Haribo-Fazer. Över detta förutsägbara sortiment upprättade jag vid hemkomsten ett dokument; med rubrik i typsnittet Arial för att inte tjata sönder gamla hederliga Times New Roman.

Lösgodis köper jag aldrig, eftersom jag vill veta vad jag stoppar i mig; plus hygienaspekten. Och det gäller även lakritskonfekt, oaktat fabrikat.

PROTOKOLL ÖVER FÖREKOMSTEN AV PÅSGODIS HÄNGANDE PÅ KROKAR HOS COOP I SIMRISHAMN

– olika påsstorlekar, och i förekommande fall smakvarianter, har inte medtagits

Kina, Dumle, Kexchoklad, Biles, Polly, Riesen, Werther, Chocolate Affair, Malaco piratkopierade allsorts, Gott och Blandat, Duo, Guf, Djungelvrål, Fruxo, Zoo, Bilar, Truly

Juicy, Remix, Fruktskum, Oceanmix, Viktväktarnas, the Simpsons, Tom och Jerry, Snören, Cool, X-Fresh, Vinterkatten, Kick, Jättesalt, Tutti Frutti, Extra Stark, Fruity Fresh, Kungen av Danmark, Fünf Kräuter, Kanolds, Blue Active, Tyrkisk peber, Salta Katten, Nattkatten, Polkagrisar, Brio, Pim Pim, M, Non Stop, Neverstop, och Gräddkola.

Ett motsvarande sortiment utbjöds också på ICA-Brunns- hallen vid samma tidpunkt; det vill säga en kvart efter besöket på Coop.

(Protokollet upprättat 2008-07-27 kl 17:23)

Ingen Bassetts i Simrishamn – blott en kopia, och det är inte det enda som saknas i denna charmfaktorstämplade stad. Som bortsett från kopiatorer ej heller tillhandahåller Emmenthaler, mineralolja för motorcyklar, material för mörkrumsarbete, Perrier mineralvatten, (herr)kläder av någorlunda kvalitet, etniska livsmedel.

Nollkamningen förde mig vidare, och nästa anhalt – påföljande dag – blev Ystad; med samma beklagliga resultat.

Jag besökte alla butiker som saluför påhängande godis (Pressbyrån, Frasses Spel och Tobak, Röddingebergs

Konfektyrhandel, Chokladbiten, Hemköp, med flera) men någon förpackad Bassetts stod inte att finna, och jag var för lat för att fortsätta till Malmö – det får bli någon annan gång. Dessutom känns det fånigt att behöva köra tjugo mil för att göra ett smärre inköp, även om jag som Österlenbosatt är van vid sådant.

När Pridefestivalen skulle rulla igång i Stockholm hade DN (2008-07-20) några snygga modesidor med i färg återgivna HBT-passande bijouterier, typ transparenta turkosfärgade armbandsringar, men det verkligen intressanta var att alla smycken presenterades tillsammans med en näve färgglada Bassettsbitar.

Allsorts som bögochflatanknutet godis? Jag tar mig för pannan. Räcker det inte med en ny och gayattraktiv snusdosa?

Dessa etiketter! När det finns det utomordentligt täckande ordet *mänsklig*.

Bilderna av Bassetts, föregånget av den resultatlösa resan till Ystad, blev en gnagande påminnelse och jag var nära att ge upp när slumpen – manifesterad av bränsleåtgång – veckan efter fick mig att köra in till Statoilmacken vid Svedala för att tanka.

Svedala! Det mest arketyfiska av svenska ortnamn (Svensk-sund ligger ju i Finland), och åtminstone tidigare själva sinne-bilden för riket. Så klichéig att den blev en metafor på, och om, Mallorca och liknande ställen.

– Så här har vi det inte i gamla Svedala, sa nordbon när han fick sangria till frukost.

Gamla Svedala. Repliken kunde nästan vara hämtad från en text av Pär Rådström, mannen vars böcker förkroppsligade en tidsålder och dess mentalitet; skulle kunna ha uttalats av hr Wärlbörn vars tankar om livet återfinns i den fina novellsamlingen *Att komma hem*.

Himlarna jublade, för där på en krok hängde faktiskt några påsar Bassetts Allsorts; tvåhundrafemton gram för tjugo kronor.

Kapitlet om Dagnys namnsdag

Det sista komprimatet – vars finala ord är Dagny! Fast jag ser att jag måste göra en liten korrigerig i den mening som föregår kvinnonamnet på sidan 8, så att det istället står ”Den elfte september var blott en angivelse i almanackan *för de flesta*”.

Det sägs att Owe numera bor på Österlen, och hans efternamn är alltid lika svårstavat: Thörnqvist. Jag menar, det är jämt lika krångligt att minnas om den här typen av namn ska skrivas med eller utan h, eller om kvisten är en quist, qvist eller kvist.

Jävla tur att han inte heter Jeccicca eller Chenneth! Ohlszon, född Simhrefykh.

En av mina skolkamrater hette Mörtberg, och det är ju en fullständig omöjlighet. Jag föreslog honom en gång att byta till Mörtsjö eller Granberg men det gick inte hem, så istället köpte han ett gäng myskoxar och placerade dem i Vemdalen.

Owe har också haft en viss inverkan på svensk natur. Som en av initiativtagarna till en ekoby vid Baskemölla.

Men nu var det musikern och Dagny, och antalet droppar

var inte tre som jag tidigare trodde/skrev utan fem, och efter femtio dansar man gärna rumba i Engelska Parken.

Den elfte september är ett belastat datum, och det beror inte på att det är Dagnys namnsdag. En av mina egna namnsdagar, enligt fransk kalender, infaller förresten den första november, eftersom jag begåvats med ett skumt katolskt förnamn som jag aldrig uttalar högt. Även om en välkänd minimalistisk författare bär samma namn som efternamn.

Den elfte september firas för övrigt Saint Hyacinthe i den femte republiken. Blommor dödar inte. Pipilotti Rists kniphofia slog blott sönder bilrutor.

Belastat datum. Året var 1973 och den elfte september anföll de amerikanska statsterroristerna (alternativt deras betalda knektar) Monedapalatset i Santiago och mördade den folkvalde socialistiske presidenten Salvador Allende – ersatte honom med en föga rumsren uniformerad fascist iförd mörka solglasögon. Varefter Konsum, när Pinochetregimen väl var etablerad, började importera äpplen från den chilenska diktaturen.

Ganska exakt tjugofem år senare började följderna av en annan amerikansk statsterroristisk handling, signerad

demokraten Bill Clinton, att klarna – nu blev det två ”började” invid varandra men det kan inte hjälpas.

Jag använder medvetet uttrycket ”amerikansk statsterrorism”, eftersom jag vet att det retar moderater. Och vad annat kan man kalla det agerande som i modern tid såväl utmanövrerat Mossadegh, startat krig i Vietnam, intrigerat i Latinamerika, skapat Usama bin Ladens maktbas, invaderat Iraq, och som idag mördar oskyldiga civila i Afghanistan?

Men åter till det som hände tjugofem år efter kuppen i Chile.

Det var i augusti 1998 och amerikanskt flyg bombade läkemedelsfabriken al-Shifa i Sudan, förmodligen på jakt efter massförstörelsevapen.

Här tillverkades i huvudsak tuberkulosmedicin, och man antar att minst trettiotusen människor dog när de Clintonbeordrade missilerna träffade sitt mål; varefter de kollaterala skadorna, förutom en sönderslagen infrastruktur, fick dödstalet gradvis att stiga till ett par hundratusen personer.

I västvärlden hölls inga tysta minuter, hördes inga fördömanden; och i svensk press gavs massmorden blott ett par notiser. Istället avsatte man spaltutrymme åt töntiga

såpakändisars oerhört fascinerande sexualliv.

Drygt tre år efter al-Shifa attackerades tvillingtornen i New York, varvid omkring tvåtusen personer dog.

Det var, är och förblir naturligtvis en djupt tragisk händelse som väckte världens berättigade sorg och vrede. Men samtidigt kan jag inte undgå att notera att tvåtusen, huvudsakligen vita kristna liv väger tyngre än mellan trettiotusen och tvåhundra tusen brunsvarta människors rätt till existens. Låt vara att dom bara var obildade muslimer.

Algerietkriget klöv Frankrike. Motståndet var ett *bellum iustum* (precis som vietnamesers och afghaners kamp mot USA respektive Sovjet), och Boris Vian skrev *Le Deserteur* – den sång som kanske mer än någon annan gav uttryck för en antimilitaristisk hållning, innan Country Joe and the Fish spädde på protestvågen.

Idag hörs få motsvarigheter.

Åke Hodell borde ges ut i nytryck. Vian träffade jag som barn, skrev om det i *Säd över Minsk*.

Terrorism - huvudsakligen utövad av muslimer - skakar världen, och knuten ligger i sexdagarskriget och Israel.

Jag försvarar inte dessa handlingar som påstås utföras i

Allahs namn. Men jag förvånas inte, förstår orsakerna. Ty för den som upplevt vanmakten och tröstlösheten i ett palestinskt läger återstår tyvärr ibland bara våld när alla andra vägar prövats.

Dessutom kan jag aldrig acceptera/tillskynda när muslimer med hänvisning till *takfir* söker legitimera militanta aktioner mot trosfränder. Då handlar det om något helt annat som jag inte ens kan sätta namn på men som skulle kunna kallas förräderi, maktbegär, galenskap.

Andra viktiga parametrar finns i svunnen kolonialpolitik, i segrarmakternas överenskommelser visavi den arabiska världen under och efter Första världskriget, och det tidigare USA-vänliga kejsarliga Iran.

Västvärldens en gång ledande nationer förslavade och exploaterade av penninghunger i Afrika och Asien, deformerade människor för generationer.

I Iran, främst från sextiotalet och framåt, kombinerade den västerniserade eliten överdådigt leverne med repression. Vanligt folk tog anstöt, och en av de första som opponerade sig mot kejsaren var imam Khomeini – något som lätt glöms i tider av historielöshet.

Gamla värden rymde ett mått av trygghet, imam Khomeini blev en symbol, islamismen en möjlighet; stod för avståndstagande.

Om man bortser från galningar har gårdagens västerland och det kristet fundamentalistiska USA tillsammans själva skapat den terror som rider världen.

Vilket är en mycket inopportun ståndpunkt.

Sidolinje: Anthon Bergs fantastiska natt

Den natten som senare skulle leda till internationell framgång sov Anthon Berg oroligt. Året var efter 1884 och han kastade sig fram och tillbaka i sängen, sökte svala fläckar på de svettstinna lakanen och vände ideligen på kudden utan att veta om det. Fru Berg vaknade dock och kunde åse makens rörelser.

Plötsligt satte sig den sovande mannen käpprätt upp i sängen och började att tala i sömnen.

Först trodde fru Berg att han yrade men insåg efter en stund att det verkade finnas reson i de ljud han utstötte.

Raskt hämtade hon block och penna.

– *Sukker*, skrek Anthon.

– *Sukker*, upprepade hustrun och antecknade.

– *Blommer!*

Hustrun noterade.

– 16% *kakaomasse*.

Hustrun noterade.

– Tio procent *mandler*.

Hustrun noterade.

– Och sen ska det vara *abrikoskerner, glykosesirup, og hedvin...derav 2% Madeira*.

– Oj, sa fru Berg.

– *Og kakaosmør, alkohol, maelkefedt, emulgator, fortykningsmiddel, sorbinsyre, citronsyre og ethylvanilin*.

– Oj vad du kan, Anthon! Men du sa väl ethylvanilin?

– *Hwrump*.

Härefter tuppade maken av, utmattad efter att ha exekverat sin konkreta poesi.

I gryningen, när solen började vräka in över Ballerup, hämtade fru Berg bunkar, pottor, slevar och dekokter. Därefter skickade hon ut pigan i trädgården med uppmaningen att skörda ett tjog plommon.

Fru Berg följde sina anteckningar noga och när Anthon äntligen vaknade, redo att möta dagen med *lun leverpostej*, hade hans lagvigda redan tillrett den första prototypen.

– *Dejligt*, smackade han. Hur har du gjort det här?

Hon log men sa inget.

Därmed hade världen fått en ny godsak, och namnet var givet: *Blomme i Madeira*.

För den som befinner sig i Sverige och skriver om choklad kan inte avsaknaden av alper i Bengtsfors undvikas.

I Schweiz finns åtskilliga chokladfabrikanter som till exempel Tobler, Suchard och Lindt. Min morfar var *chocolatier*, så jag har det där med choklad i mig nästan från livets första stund.

Visst kunde man köpa Toblerone (”uppfunnen” 1908), Milka et Co i Sverige redan för ett halvsekel sedan men priserna var förhållandevis höga, och belgisk choklad hade ingen ens hört talas om. Svenskar åt företrädesvis Marabou Mjölk, Rigi och Guldnougat. Dock köpte de som reste alltid riktig choklad på färjorna: Malmö-Köpenhamn, Limhamn-Dragör, Helsingborg-Helsingör, Gedser-Grossenbrode (som senare blev Rödbby-Puttgarden), och så vidare. Här fanns, och finns, ett rikhaltigt utbud.

Någon gång i början på sjuttioalet (tror jag) kom något snille på att man skulle licenstillverka Suchards Milka och Toblerone i Bengtsfors av alla orter (fråga mig inte varför), och resultatet var lika katastrofalt som när Lee efter svenska propåer började fabricera blåjeans som inte tappade färg i tvätten. Levi´s jublade och Lee förlorade marknadsandelar, och den schweiziska chokladen från Dalsland smakade Hassan-i-

november – och var dessutom grymig.

I den vevan myntade någon svensk reklambyrå, på uppdrag av Tobler, en fenomenal slogan. Presenterad på jätteaffischer invid en bild av den klassiska chokladbiten: VAD SMAKAR SOM EN UTLANDSRESA?

Det var så det var under åtskilliga år. Den som ville njuta äkta Toblerone fick lämna landet.

Produktionen i Bengtsfors lades så småningom ner men sloganen levde vidare.

Idag är Milka och Toblerone tyvärr amerikanska, liksom den maskintillverkade varianten av *Mozartkugeln* – ingår i Kraft Foods; i en värld där allt tycks vara till salu.

Men å andra sidan: Om inte Kraft köpt Jensens mejerier hade Louisiana blott varit en delstat i USA.

Matterhorn tillhör, *Gott sei Dank*, fortfarande det helvetiska edsförbundet.

Till schweizisk choklad dricker man helst *abricotine* – gärna *du Valais*; till Dajm går det bra med armagnac.

Sidolinje: Om att ha ärtor i skorna

Just som vi ska till att äta hör jag på radio att påveeländet är ute och reser.

Måltiden som samtidigt dukas fram består av mjölpanerad rödspätta direkt från järnet och nypotatis. Till spättan har jag gjort en ravigote bestående av smör, finhackad lök, fransk senap och dragon – och till detta serveras även ärtor som är en av mina favoritgrönsaker till all stekt fisk utom Pernod-flamberad abborrfilet på tunn bädd av förvälld fänköl.

Vinet är en sval *pinot gris*.

Hon lagar, vi äter, jag diskar – vilket är en bra och könsneutral ordning. Imorgon blir det antagligen tvärtom.

Vi har aldrig tyckt om påvar i min släkt, och på den punkten fick till och med oncle Jean ge med sig trots att han var en uppriktig och varmt utövande katolik.

Jörgen Nash, gammal god vän och trätobroder, avskydde – förutom påvar – också atombomber och kulturbyråkrater. Hans hustru bytte för övrigt namn och kön, fortsatte genom livet som Johnny.

– Varvid de könshår jag så många gånger kärleksfullt kysst vandrade uppåt och blev ett pipskäg, sa Jörgen.

Tante Lisa var gift innan hon blev tante Lisa men hennes make försvann kort efter äktenskapets ingående under oklara omständigheter när det första stora kriget gick mot sitt slut. Sannolikt hade han stupat i Flandern men eftersom någon kropp inte kunde identifieras gick det inte att utfärda en officiell dödförklaring, och det hade väl inte betytt så mycket om hon inte träffat Jean Delvaux ungefär tio år senare.

Ömsesidig kärlek uppstod men oncle Jean ville inte leva i synd, så han gick till biskopen av Paris.

Biskopen, som mycket väl kände den gänglige ingenjören, lät utfärda ett vädjande till pontifexet i Rom, prisade *monsieur* Delvauxs glödande tro och anhöll vördsamt om ett undantag från den regel som förbjuder en icke bevisad änka att åter gifta sig med kyrkans välsignelse.

Svaret från Pius XI blev nej men korrespondensen fortsatte, och nu inträdde även regementschefen i intygsgivandet, skrev att det med största trolighet var så att den försvunne maken sprängts i bitar vid Passendale.

Pius lät sig inte bevekas av en trosfrändes fromma önskan men på kringvägar framkom att det nog kunde ordnas mot

betalning. Då hade Jean redan skaffat en liten lägenhet åt Lisa, tvärs över gatan från hans egen på Boul Murat.

Jean var ungtkarl med god ekonomi, överingenjör vid Thomson, och senare en av den moderna televisionens utvecklare. Således skrapade han sig pank, ansökte och fick audiens hos pontifexet, kysste hand och överlämnade en miljon i en resväska.

Efter ett halvår kom nästa nej från Vatikanen och Jean var desperat, började låna pengar av släkten eftersom Pius ville ha mer.

Han fick väl ihop en till miljon och for åter till Rom, där Pius gnidigt tog emot buntarna för att sedan avlåta en gudomlig huvudskakning.

Det hela tog sin tid, och det blev 1940. Tyskarna marscherade in i Paris, oncle Jean anslöt sig till motståndet, och lyckades på något sätt hitta en pater som såg mellan fingrarna utan att kräva handtryckningar. Varpå paret äntligen kunde flytta ihop. Men då var Jeans papism i svår gungning.

När ”vår general”, som man sa i släkten, upprättade sitt högkvarter i London fick Jean i uppdrag att bygga den radioanläggning som blev länken mellan den brittiska huvudstaden och Paris. Och Jean blev *sändaren* med tante Lisa som handgången medhjälpare.

Vårt hus var ett av de sista som besköts under slutstriderna i augusti 1944 men Jean och hans hustru undkom och kunde instämma i jublet när Leclerc ledde Fria Frankrikes styrkor ner mot Montparnasse och von Choltitz villkorlösa kapitulation.

Därmed var Frankrikes hjärta befriat och Jean kunde motta sin Hederslegion av den general han kämpat för.

Jag träffade Jean första gången som mycket litet barn. Han gick jämt i mässan, hade råttfärgat långt hår, bucklig bil, och svor var gång påvens namn nämndes.

Samtid. Påven som karikatyr, tecknad som pedofil heroinhandlare i naziuniform. En parafra på nidsbilderna av Profeten (S.A.S.).

Katolska dödspatruller? Bojkott av – beroende på tecknarens bakgrund – dadlar, lusekoflor, Volvobilar, Stiltonost...

Ärtor, *petis pois*, till stekt fisk!

Det var Théophile som berättade historien, doktor i franska språket, och det var nog den enda historia han kunde. Men för att få honom att leverera den offentligt, vilket skedde knappt en gång om året, krävde han att alla gossar och flickor skulle

stå upp vid pulpeterna och samfällt i ett ord skandera *nousvoulonsentendrelepoislepoislepois*; som vore han nödbedd.

Härefter tog han, drabbad av Parkinson, till orda under fullständig tystnad.

Det var två papister som färdades i en båt när det blåste upp till storm, och det blev en sekundmeter, det blev två sekundmeter, det blev tre sekundmeter och så vidare ända fram till tjugo.

När det blåste som värst knäföll den ene av papisterna och åkallade Påven, sägandes att om de kom ur stormen oskadda så skulle de båda springa från Place de la République till Sacré-Coeur med ärtor i skorna.

Gud hör bön, Påven verkställer – och plötsligt mojnade stormen.

Det blev nitton sekundmeter, det blev aderton sekundmeter och så vidare ner till noll.

Återbördade till vår härliga huvudstad gick de direkt till ärtbutiken vid République och inköpte tre hekto var.

– Spring du före så kommer jag efter, sa den ene papisten till den andre.

Papist nummer ett tog fart och lubbade, fick skav under

fotsulorna, mumlade AVE och kämpade på. För att strax innan backen upp mot helgedomen bli omsprungna av papist nummer två.

Det var en fruktansvärt rolig historia, och den lätt lugubre *docteur* Théophile kunde inhösta en av de få applådaskor han någonsin undfånats i livet.

På detta tänker jag alltid när jag äter panerad spätta. Plus att det var *docteur* Théophile som lärde mig upptäcka Camus.

Små sånger till utgången

Slutet börjar här och nu men rubriken ovan beredde mig viss möda. Först hade jag tänkt mig ”avslutningar”, en bra och saklig glosa fast kanske litet för opersonlig. Härefter lekte jag ett slag med ”avslutande paragrafer”, som dock vid närmare eftertanke låter för tekniskt. Varpå jag fastnade för ”Små sånger till utgången”.

Efter hittills runt nittiotusen tecken har den dekonstruerade romanen-novellan-texten låtit sig rekonstrueras, hunnit växa till ett nästan färdigt utkast, som sedan ska lusläsas och nå sin finala och minimalistiska form. Det blir under alla omständigheter mer än hundratusen tecken.

Möjligtvis har det också blivit en bitvis annan bok än det upplösta originalet. Hur det förhåller sig med den saken lär dock ingen någonsin få veta, även om det känns som om jag ligger grundtexten nära. Tror jag. Trots åtskilliga utvecklingar under arbetets gång.

Alltså är det snart dags att sätta punkt. För åtta komprimat som utvecklats till lika många kapitel jämte två sidolinjer.

Jag har alltid tyckt om små böcker, och det lilla format som bland annat ges ut av Sellerio i Palermo med titlar av författare som Camilleri och Sciascia – skrifter som intima kammarkonserter i bokstävernans värld. I Sverige finns den traditionen knappast utanför poesin, vilket delvis sammanhänger med svensk bokhandels orimligt höga profitpåslag för allt som inte närmar sig bestsellerism. De blir helt enkelt för dyra när räknenissarna sagt sitt.

Unnar mig inför målgång i sommarvärme en David med is, citron och mineralvatten.

Han hette så, mannen som expanderade Campari. Giuseppe, med samma efternamn, var däremot operasångare och racerförare; mötte 1933 samma öde på Monza som husvagnen i holländsk television.

1

Forden på Hamnplan var alltså inte vandaliserad av busar i parkerat tillstånd, vilket tämligen snart stod klart för mig.

I själva verket förhöll det sig så att dess danske ägare (enligt ett flertal informanter) suttit i Gärnsnäs och supit och inta-

git kemikalier, samt ”fått spel” som man säger på bygden. Var efter han med en promille som översteg procent startat och börjat köra i vansinnesfart mot Simrishamn.

Hur han nu betedde sig vet jag inte men han lyckades i alla fall att få punka på däcken och köra på diverse fasta installationer, innan han tappade det ena hjulet någonstans vid Tommarp. För att i detta dekonstruerade tillstånd fortsätta som *trike* till Hamnplan, där fordonet bokstavligen avled.

Därför såg bilen ut som den gjorde. Därför stod den där den stod.

Förarens fortsatta öde är blott känt av polisen.

2

Ett kapitel om beståndsdelar kan avslutas på tusen gånger tusen olika sätt, eftersom allt ytterst ingår som just en beståndsdel i något. Det ger mig som författare oändliga valmöjligheter.

Gud kan – bland de som talar svenska, norska, danska och engelska - reduceras till tre bokstäver. Fyra om man är tysk eller fransman, fem om man är muslim.

På samma sätt kan världslitteraturens största verk brytas ner till ett alfabet, vars beståndsdelar tidigare kombinerats i otaliga sammanställningar.

Märkligare än så är det inte. Bokstäverna finns, fantasi behövs.

Resultatet kan till exempel bli en spaning efter flydd tid.

3

Underbensblottare! Ett fulare (mans)plagg finns inte.

Om pirater använde dylika för korta byxor vet jag inte men ordet ”pirat” – av latinskt/grekiskt ursprung – finns belagt i modersmålet som *pirata* (1625), *pirat* (1644) och *pijrat* (1698). Med dubbelskrivet r betyder det att ha haft samlag på skånska.

En sorts underbensblottare, fast av läder, används också av de iranska atleter som med tunga tråkägglor framträder i den kroppsbyggarinstitution som kallas *surkhane*. Samt av turkiska brottare med olivoljeinsmorda överkroppar.

När jag reste i Iran 1974 besökte jag en *surkhane*. Det var på sitt sätt en fantastisk upplevelse, och efteråt kom jag i sam-

språk med några av de vältränade männen – som alla ville ha amerikanska cigaretter.

– Sportsmän som röker, sa den kejsrerlige polisspionen från SAVAK indignerat.

Han hette Firooz, och på den tiden hade alla utlänningar i Iran bevakande överrock.

Med svenskt pass i fickan blev jag lika indignerad över att kejsarens kontroll- och tortyrorganisation skapats av en svensk general.

Vars son länge var Högerpartiets ledare.

4

Att ett dass plötsligt kan flyga, åtminstone om det befinner sig i en husvagn under destruktion, visade holländsk TV med emfas, och när jag urinerade innan sänggåendet den där kvällen i Amersfoort tänkte jag – som sagts på sidan 65 - på England och juveler.

Jag läser gärna deckare, och i de engelska – i synnerhet om handlingen är förlagd till Glasgow eller Edinburgh – stinker det alltid av piss: på gator, i portgångar, trappor och hissar.

Det är bara, exempelvis, att läsa en bok av Denise Mina.

Möjligtvis kan det bero på att det te engelsmän städse dricker är vätskedrivande, eller också finns förklaringen i manlig slabbighet.

Att det brittiska imperiet gudskelov gick åt fanders beror bitvis på att det perfida öriket befolkas av inkontinenta män(niskor). Åtminstone om man ska följa Gides tes om att ”fördomarna är civilisationens grundpålar”.

Eller som man, sedan hundratals år, sa i Kabul: alla qandaharis är bögar, alla mazaris är ännu mera bögar.

Vilket bekräftar att den etnocentriska fördomen är universell.

Där stod jag alltså mitt i natten i Amersfoort och släppte mitt vatten i sanitetsporslinet, och det var naturligtvis det som fick mig att minnas juveleraren i en av mina barndomsstäder.

Han bjöd en gång in det lokala så kallade A-laget på piss-träff, och den begivenheten har ingen som helst likhet med den lokal på Söder i Stockholm där män urinerar på varandra den första torsdagen i varje månad med början klockan 19:00.

På gården bakom sin verkstad hade juveleraren ställt ett stort ämbar invid hundra (?) flaskor pilsner, och sedan fick gubbarna dricka så mycket de orkade mot att de kastade vatten

i kärlet. Och i kärlet hade den gode smycketillverkaren placerat några kopparplattor.

Ämbaret blev givetvis fyllt, och kopparen låg kvar ett par veckor – fick en fenomenal patina.

Varefter den flinke konsthantverkaren transformerade metallerna till broscher och hängsmycken, burna av stadens fina damer.

Många frågade hur mästern fått en sådan lyster på sina smycken, och svaret var givet.

– En yrkeshemlighet.

Själv somnade jag i det nedsläckta, låsta huset. För att i arla morgonväkt rikta hojens framhjul mot Hazeldonk.

5

Les faux-monnayeurs.

Jag vet nu inte mycket om förfalskning av betalningsmedel men en gång kom polisen.

Det var sent sextiotalet i Istanbul (stadens namn ska skrivas med prick över versalt Ivar) och min far hade sänt mig en brevcheck på nittiosex dollar, för att jag skulle köpa en sak åt

honom hos min vän Uyar i bazaarens hjärta. Om Uyar har jag för övrigt skrivit i romanen *Hemligheter vid Bosporen*, och det önskade föremålet kostade efter prut ett antal turklira som motsvarade femhundra svenska kronor. Vilket jag meddelat fadern per telefon.

Nittiosex dollar. Vem låter utfärda en check på ett så udda belopp annat än en något småsnål man som bett om dollar för exakt femhundra kronor? Hade han låtit banktjänstemannen skriva ut den på hundra jämt hade han ju fått betala femhundra-tjugofem; samt givit mig fyra dollar för besväret.

Fast å andra sidan. Femhundra kronor på den tiden räckte till hundratio dagens rätt på en svensk självservering där man äter på bricka. Det var alltså en peng.

Hursomhelst så presenterade jag checken på Nationalbanken och kamrern hämtade förteckningen med faksimilprov på ALLA VÄRLDENS GODKÄNDA BANK-SIGNATURER/VOLYM SVERIGE – förpackade i en mycket fet pärm, visade mig förlagan, och naturligtvis hade bankdirektör Alf Blomberg ändrat sin namnteckning en aning sedan signaturlistan upprättades – så det blev ett tryck på larmknappen.

Ett kompilat av rang! Säg att det fanns minst tusen bank-

kontor i Sverige och att varje kontor hade fyra eller fler tjänstemän med rätt att signera utlandscheckar, och lägg därtill att det fanns en motsvarande pärm för varje enskilt land med vars banker den turkiska Nationalbanken hade samarbetsavtal. Tanken svindlar.

I tre timmar satt jag hos polisen och fruktade behandling av min ändtarm, innan det slutligen kunde fastslås att jag inte var ute och jidrade med förfalskningar. Men det var jävligt obehagligt.

Les faux-monnayeurs (1925) lade grunden till Den Nya Franska Romanen, skrevs som ett stort experiment av Gide.

På svenska heter boken *Falskmyntarna*. Oudolfs hustru heter Anja. Varken hennes make, eller Bernard och kretsen kring familjen Profitendieu, tryckte sina egna sedlar.

6

Dada.

Att barnets första ord blev en lekfull – *ism* är rimligt och speglande.

Columbi ägg. En del av dadas storhet ligger i att de var först. Jag återvänder ofta till förlaget Bakhålls antologi med dada-texter. Den pryder sin plats i bokhyllan, och den är sammanställd av en man som heter Ingemar Johansson.

Som troligen aldrig haft boxningsvarumärket EVERLAST på kortbyxan.

7

I detta komprimat med påföljande kapitel uppmärksammas konstruktivister och lakritskonfekt. Dessutom nämner jag på en rad min fars vietnamesiska förtjänstmedalj av guld.

Hemkommen efter besöket på Statoilmacken studerade jag min konfektpåse länge, log åt den glade logotypgubben Bertie som promenerat med sitt paraply sedan 1929, och mindes historien om hur slumpen födde Allsorts när någon tappade en bricka lastad med godis.

Därefter byggde jag min egen gubbe, en parafrastr mellan Bertie och dockorna i den triadiska baletten. Det var nödvändigt som stämningsskapare.

Att Oskar Schlemmer ätit några bitar lakritskonfekt är sannolikt. Liksom att George Bassetts (eller bröderna Cadburys)

avkomma inspirerats av Den turkiske dansören när de ritade Bertie. Men detta bör kollas/säkerställas.

Invid Järrestad där jag bor finns en stor hållristning, där en av figurerna kallas Dansaren. Fast bilden kan lika gärna föreställa en spjutnedlagd hjort. Beroende på hur betraktaren står.

Min far har aldrig varit i Vietnam. Medaljen köpte han på Loppmarknaden i Paris, lät den ingå i sina samlingar av udda föremål.

Det var ett helvete att rensa huset när han skulle in på äldreboende.

8

I utläggningen om Dagny ryms en stor portion allvar.

Dagny är en sammansättning av DAG och NY, vilket ju onekligen stämmer bra in på det faktum att en ny dag randades för mänskligheten den elfte september. Än märkligare som sammanträffande är att sångaren Owe namn sannolikt kommer från en kortform av danskans *agh-*, liktydigt med svenskans Agne – indikerande spets, fruktan och oro.

Därmed är det belagt att Owe Thörnqvist är synsk, valde Dagny för att han visste vad som skulle hända längre fram i tiden.

Morfars handgjorda chokladpraliner såldes i lösvikt, samt i två olika förpackningar kallade *silver* och *guld*. Namnen kom sig av kartongernas elaborerade och litet svulstiga – tillika reliefpräglade - lock. Inga jäkla massproducerade påsar där inte!

Både silver och guld innehöll ett halvt kilo, och kostade nittio respektive hundra kronor omkring 1958. För blockchoklad direkt från leverantören betalades tio kronor kilot.

Det mest fantastiska i sammanhanget, ett hundratal år efter Anthon Bergs lika fantastiska natt, är att det fanns folk som hade råd att köpa dessa exklusiva chokladbitar. Ty dåtidens hundralapp var ungefär liktydig med tjugofem ordinära timlöner, vilket i dagens penningvärde innebär att hans godbitar skulle kosta runt femtusen kronor kilot.

När den omsprungne av de båda med-ärtor-i-skorna-löpande papisterna nått målet satt redan den snabbe på helgedomens

trapp och vilade sig. Bobrikov blev för övrigt skjuten på Senatshusets trapp och M.A. Numminen häckade ett slag på Riksdagshusets dito. Men nu var det trappen upp till Sacré-Coeur.

Den distanserade glodde ilsket på sin vän och ifrågasatte om denne verkligen haft ärtor i skorna.

Vännen bedyrade inför Påve, Gud och Kyrka att så var fallet.

- *Det är helt omöjligt.*

- *Non.*

- *Du kan omöjligen ha haft ärtor i skorna så fort som du sprang.*

- *Jo, det hade jag visst det men det var bara så att jag kokade dem först.*

Så ska en rolig historia sluta.

Utan nummer

Kamelen är en dekonstruerad karavan.

Det finns en iransk trävaruhandlare – namnbytt till Gustav – i Teckomatorp, och han hade två husdjur: en gris som hette Lisbeth efter fru Palme, och en kamel. Den senare förekom under en period frekvent i hans annonser i Sydsvenskan, och de var minst lika läsvärda som bilhandlare Balkevärns.

Dock bar inte kamelen virke som i Afghanistan/Iran, länder – åtminstone fram till nyligen – genomkorsade av karavaner, och i Nimroz blåste det värre än på Hamnplan.

Ahmad bodde i Nimroz, och den last gårdagens kameler bar kan brytas ner till en räkka substantiv: te, kryddor, siden, keramik, porslin, guld, silver...och längre fram gjutjärns-kannor från Orenburg, samovarer, bomullstyger...

Fatet som Ahmad hittade i sanden kom från traden Peking-Medelhavet, och det var celadonglaserat, tusen år gammalt och med en diameter på sextio-sjuttio centimeter.

Stupad kamel, resultat av plundring? Ingen lär någonsin få veta hur det hamnade några kilometer från Zaranj.

Ahmad och jag bytte språk när vi umgicks, växlade mellan tyska och dari så att vi båda skulle få träning.

– *Dass muss ja unheimlich wertvoll sein*, sa han när han visade sitt fynd.

Menade att det nog var oerhört värdefullt.

Sedan sa han att det var hans livförsäkring den dag han tvingades fly landet. Nyckeln till ett nytt liv.

Oron låg i luften och det ryktades om statskupp.

Jag sa till honom att inte göra sig alltför stora förhoppningar, eftersom fatet var trasigt men inflikade samtidigt att en intakt celadonpjäs i det formatet borde vara värt femtusen dollar.

– Det fattas en tiondel, konstaterade han, alltså bör jag få fyratusenfemhundra.

Det var bara att skaka på huvudet.

Statskupp kom, repression följde, Sovjet invaderade.

Ahmad krånglade med sig fatet till Den Nya Världen, och fick kanske ett par hundringar för det.

Om detta talade vi aldrig. Han hade sin stolthet, och öknen brann.

Efter dessa sidor är mitt utkast färdigt, och slumpen gjorde att så skedde på Schweiz nationaldag.

Vila väntar, finputsningen får ske i höst. Helst före nästa storm, och med ständig *backup* plus säkerhetskopior i kassaskåpet.

Rensar arbetsbordet från uppklistrade papper, öppnar en pilsner med den lilla röda från Victorinoxfabriken – grundad 1884 i Ibach.

Enligt DN med fetstil (2008-07-18) tillverkas här vid maxproduktion tjugotrekommasex fällknivar i minuten – vilket ger trettiofyrausen om dagen.

En hastig huvudräkning säger dock att tjugotrekommasex gånger sextio gånger åtta blir elvatusentrehundratjugoåtta.

– Svenska journalister klarar sällan siffror, sa journalisthögskoleprofessorn när vi delade hus i Athen och såg Theodorakis stiga in i sin utanpåliggande privata hiss i grannfastigheten.

Så rätt, så rätt.

Om det inte är så att de näriga schweizarna infört tjugofem

timmars arbetsdag; inkluderande kort lunch.

Går ut i stickande sommarsol. Det finns en halv påse Bassetts kvar. Läser innehållsförteckningen: socker, sirap, vetemjöl, glukossirap, kokosflingor, gelatin (från dö kossa), karamell, majs mjöl, modifierad majsstärkelse, fettreducerad kakao, lakritsextrakt, aromer, färgämnen (E 150a, E 160c, E 163, E 100, E 120), vegetabilisk olja och ytbehandlingsmedel.

Det senare är liktydigt med carnaubavax som, kommande från en brasiliansk palm, bland annat ingår i: bilvax, skokräm, möbelpolityr, tandtråd, läppstift, mascara, tuggummi, snack, fruktsafter, ammunition; användes dessutom som ytskikt på fonografrullar från 1890 och ett antal år framåt.

Den som har synpunkter på detta får tillskriva fabrikanter under adress: Bassetts, PO Box 7008, Birmingham B30 2PT, UK

Att Schlemmer gick till kiosken och köpte sig en påse Bassetts, av vilka han i god Bauhausanda konstruerade sin triadiska ballet torde – efter intensiva studier - vara helt klart, liksom att baletten några år senare stod modell för lakritsgubben Bertie.

Schlemmer fick slutligen sin sista viloplats på Waldfriedhof i Stuttgart.

Imam Khomeini åt aldrig lakritskonfekt. Den hette så, boken som dekonstruerades; handlade om resor i Iran och om när jag gick i den miljonhövdade skaran till Mehrabad, för att möta den hemvändande imamen. Mannen som med Koranen som enda vapen lyckades knäcka *shaitan-e kebir*:s dåvarande inflytande i regionen. Sedan gick allt åt helvete, och Pernod smakade han inte heller.

Intag av lakrits befrämjar uthostning av slemsekret och tömning av tarmen.

Inbitna opiumrökare måste laxera ofta, för att inte drabbas av tarmvred.

Om Khomeini varit passionerad Bassettsätare kanske Iran mött en annorlunda utveckling.

Hon har klippt buxbomen, pysslar kärleksfullt i trädgården, och jag älskar henne. De gröna rundlarna, småfolkets sätt att efterlikna godsens, planterades ungefär samtidigt som vanvetet stämplade Passendale.

Stenarna är molnens rötter, cikorian blommar.

BÖCKER AV C-J CHARPENTIER

Clitoridektomi i Afrika. Ett operativt ingrepp och ett socialt komplex, 1969
Bazaar-e Tashqurghan (diss.), 1972
Kommer aldrig revolutionen? - anteckningar från Afghanistan, 1977
Kultur i Skåne (två handböcker), 1979-80
Mellan Mecca och Moskva, 1980 (även på danska, s å)
Städer och hotellrum, 1982
Litteratur i kris (tills m Roland Andréasson), 1982
Frihetens enklav - dagar i Berlin, (roman) 1983
Bakgården Stora Trädet, 1983
Europas Hjärta (red + medverkan), 1983
Olofström som dröm och verklighet (red), 1983
Sydprosa (red + medverkan), 1984
Jag skiter i gardinen, 1985
Vägen till Mandelrummet, (roman) 1985
Söderns Tröst (red + medverkan), 1986
Våldtaget land. Nurapport från Afghanistan, 1986
Migozarad. De Galna Hundarnas Tid, (roman) 1987
Bidragsromaner, 1987
Himmel av bläck, 1987
Denna förbannade, älskade jord, 1988
Åtta dagar i Burma, 1988
Den kluvna draken, 1989
Pantone 549-A, (roman) 1989
Varning för boken! Samtida skånsk litteratur (medverkan + red tills m Johan Elmfeldt och Niklas Törnlund), 1989
Phnom-Penh. Resa till isolerad metropol, 1989
Rökelsehavet. Mellan Rangoon och Ujung Pandang, 1990

Bakom leendet; tre noveller av Pira Sudham, 1990 (övers tills m A-M Bertilsson)
Gryning över Kabulberget, 1991
Afghanistan - landet på världens tak, 1992
Imperiet i Närkebodalen. Ett kulturhistoriskt reportage, 1996
Rapsfält och asfalt, (roman) 1996 *Finns i Läs en bok.*
Live to ride. Knuttar och ryggmärken, 1996
Återgång - rapport från Hong Kong, 1997
Samovarernas sång – minnen från Afghanistan, 2003 *Finns i Läs en bok.*
Säd över Minsk, och andra berättelser, 2004
Hemligheter vid Bosporen (roman), 2005
Hazeldonk Express, triptyk från västlig utkant, 2007
Manometer, 2008. *Finns i Läs en bok.*

Vill du köpa pappersböcker direkt från författaren, se sidan [Köp en bok.](#)